

การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน
ที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว
(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

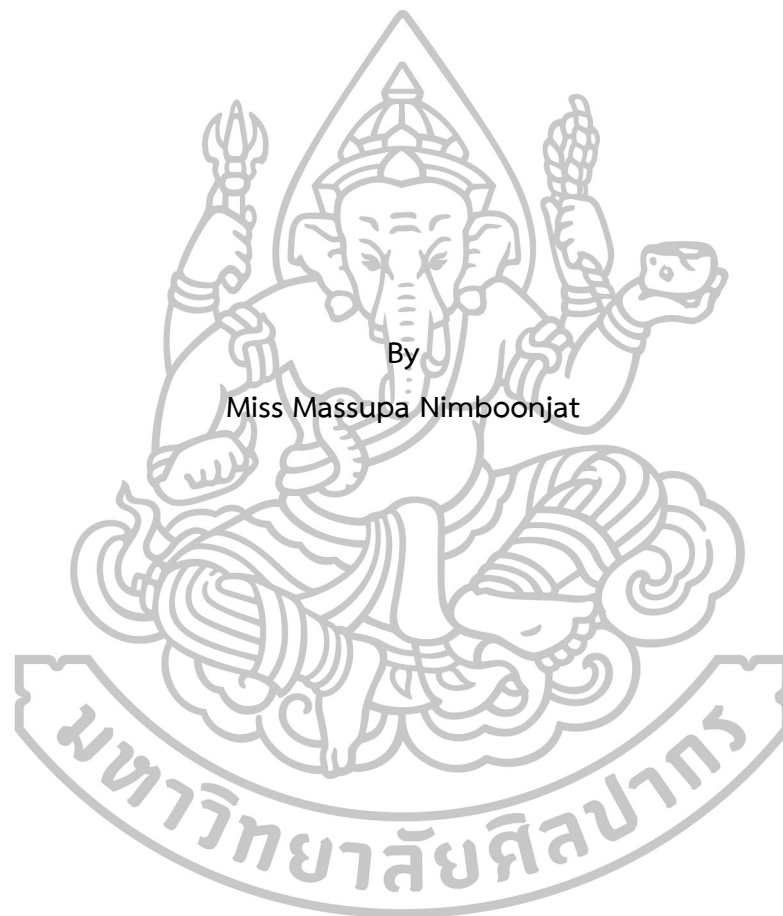
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน
ที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว
(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE TOURISM FACTORS AND PARTICIPATION OF THE COMMUNITY INFLUENCING
THE SUSTAINABILITY OF ECO-TOURISM AT KHAO SAN NHOK
WHOUR. (KHAO LAEM NATIONAL PARK)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
Master of Business Administration
Master of Business Administration Program
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2015
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบ
ทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)” เสนอโดย นางสาวมาศศุภา นิมบุญจาช เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.สันติธร ภูริภักดี

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ร้อยโทหญิง ดร.เกศศิริ เจริญวิศาล)

..... /..... /.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ณัฐพล ประดิษฐ์ผลเลิศ)

..... /..... /.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สันติธร ภูริภักดี)

..... /..... /.....

57602710: หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

คำสำคัญ: องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว / การมีส่วนร่วมของชุมชน / ความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

มาศศุภา นิมบุญจาซ: การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม). อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อ.ดร.สันติธร ภูริภักดี. 126 หน้า.

การศึกษาเรื่อง“การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) (2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) และ (3) เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) โดยเก็บข้อมูลจาก กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำนวน 395 ราย และ ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 350 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรม โดยรูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสม เป็นด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยสถานที่จอดรถเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว มีความสำคัญมากที่สุด ลำดับถัดมา คือ ด้านที่พักโดยสถานที่ตั้งของที่พักมีความสะอาด และมีความปลอดภัย เป็นด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด ด้านเส้นทางคมนาคม โดยการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการสม่ำเสมอ และมีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้สะดวกมีความสำคัญมากที่สุด ด้านการบริการการท่องเที่ยวโดยแผนพับข้อมูลมีคุณภาพ,ความชัดเจนและเนื้อหาครบถ้วนมีความสำคัญมากที่สุด และด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว โดยจุดชมวิว มีความสำคัญมากที่สุด

ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการติดตาม และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลค่าใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการ สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเสนอความคิด โดยการมีโอกาสดำเนินการได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม มีความสำคัญมากที่สุด ลำดับถัดมา คือ ด้านการร่วมตัดสินใจ โดยมีโอกาสได้ลงมติในการเข้าร่วมประชุมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว มีความสำคัญมากที่สุด และด้านการร่วมปฏิบัติ โดยปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญมากที่สุด

ผลการศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) พบว่า ความคิดเห็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวโดยรวมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

57602710: MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION PROGRAM

KEYWORDS: ELEMENTS OF TOURISM / WITH THE PARTICIPATION OF COMMUNITIES / SUSTAINABLE ECO-TOURISM

MASSUPA NIMBOONJAT: THE TOURISM FACTORS AND PARTICIPATION OF THE COMMUNITY INFLUENCING THE SUSTAINABILITY OF ECO-TOURISM AT KHAO SAN NHOK WHOUR. (KHAO LAEM NATIONAL PARK). THESIS ADVISOR SANTIDHORN POORIPAKDEE., Ph.D. 126 pp.

The tourism factors and participation of the community influencing the sustainability of eco-tourism at Khao san nhok whour. (Khao Laem national park) "For the purpose of (1) the review of eco-tourists. Towards the sustainable tourism, eco-tourism at Khao san nhok whour. (Khao Laem) (2) To study the involvement of the community affecting tourism, sustainable tourism, eco-tourism at Khao san nhok whour. (Khao Laem) and (3) to study the composition of tourism. And the involvement of the community affecting tourism, sustainable tourism, eco-tourism at Khao san nhok whour. (Khao Laem) by collecting information from. The tourists eco-tourism at Khao san nhok whour (Khao Laem) and 395 villagers in Tambon Prang behalf. Sangkhlaburi Kanchanaburi, 350 questionnaires were used to collect data from a sample.

The results of the review of eco-tourists. Towards the sustainable tourism, eco-tourism, he found the bull's hump eco-tourists with a comment about the elements of tourism. The overall level the side with the most important events is the event's theme is appropriate. The side with the most important, followed by the facilities. On-site parking sufficient to tourists. The most important is the subsequent location of the hotel rooms are clean. And secure the side that is most important. The routes by accessing various tourist routes. A public bus service regularly. The route links to other tourist attractions. The most important the tour brochure with data quality, completeness, clarity and content. The most important And appeals by the tourism point of view is the most important.

The level of participation of the community affecting tourism, sustainable tourism, eco-tourism at Khao san nhok whour. (Khao Laem) found that villagers in Tambon Prang behalf. Sangkhlaburi Kanchanaburi With the participation of the community as a whole is moderate. Considering it was found that the monitoring and evaluation with the average level. The side with the highest average. He is involved in the care of the cost of the activities / attractions of the community. Most important, followed by the field of ideas. By having the opportunity to comment on the meeting. The most important is the subsequent joint decision. By having the opportunity to vote on the participants to plan tourism development. The most important And the Co-operative by following the rules or measures to maintain the attraction. The most important

The study elements which affect tourism, sustainable tourism, eco-tourism at Khao san nhok whour. (Khao Laem) Reviews found that eco-tourism has on the overall difference. Opinions on sustainable tourism, eco-tourism, he's humped cattle. (Khao Laem) is no different. Statistically significant at the 0.05 level.

Master of Business Administration Program

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature.....

Academic Year 2015

Thesis Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก ดร.สันติธร ภูริภักดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ร้อยโทหญิง ดร.เกิดศิริ เจริญวิศาล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.ณัฐพล ประดิษฐ์ผลเลิศ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทุกท่านที่ให้ประสาทวิชาความรู้ให้คำแนะนำและถ่ายทอดประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ทุกเล่มที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ และผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาเสียสละในการตอบแบบสอบถาม

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่กราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้ความรัก ความห่วงใย เป็นกำลังใจและสนับสนุน ส่งเสริมในทุกๆด้านมาโดยตลอด จนทำให้ผู้วิจัยสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คุณประโยชน์ที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องมือบูชา พระคุณของบิดา มารดา และครูอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนชี้แนวทางที่ดีและมีคุณค่าตลอดมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	7
นิยามศัพท์.....	7
กรอบแสดงงานวิจัย.....	8
2 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว.....	10
แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	14
แนวคิดด้านการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	23
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3 ระเบียบ และวิธีวิจัย.....	40
ระเบียบและวิธีวิจัย.....	40
พื้นที่ดำเนินการ.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
ขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	44
4 ผลการวิจัย.....	46
ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) และชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอ สังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.....	46

บทที่	หน้า
ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่มีต่อองค์ประกอบ ทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว	69
ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)	76
ผลการศึกษาสมมติฐาน	81
5 สรุปลผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
สรุปลผลการศึกษา	106
อภิปรายผลการศึกษา	108
ข้อเสนอแนะ	109
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	109
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	109
รายการอ้างอิง	111
ภาคผนวก	115
ประวัติผู้วิจัย	126

สารบัญตาราง

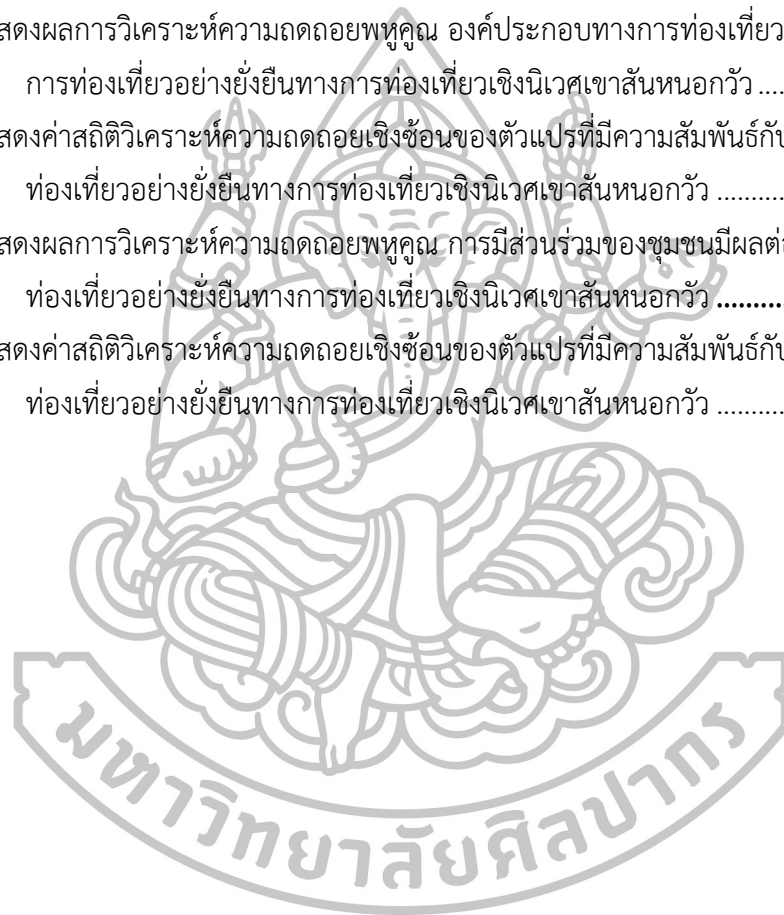
ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามเพศ	47
2	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามอายุ	48
3	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามระดับการศึกษา.....	49
4	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามภูมิลำเนา.....	50
5	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามอาชีพ	51
6	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	52
7	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามยานพาหนะที่มาท่องเที่ยว	53
8	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามลักษณะการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ	54
9	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามความถี่ในการเดินทางมา ท่องเที่ยว / ปี.....	55
10	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามงบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	56
11	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามบุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยว ด้วย	57
12	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม).....	58

ตารางที่		หน้า
13	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นหอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามแหล่งข้อมูลที่ทำให้ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นหอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม).....	59
14	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นหอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามช่วงเวลาที่มักเดินทางไปท่องเที่ยว	60
15	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นหอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	61
16	จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรีรัมย์ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามอายุ	62
17	จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรีรัมย์ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามเพศ	63
18	จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรีรัมย์ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการศึกษา	64
19	จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรีรัมย์ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามอาชีพ	65
20	จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรีรัมย์ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	66
21	จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรีรัมย์ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว	67
22	จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรีรัมย์ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนั่นหอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)	68
23	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยรวม	69
24	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	70
25	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านเส้นทางคมนาคม	71

ตารางที่		หน้า
26	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับความคิดเห็น ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านสิ่ง อำนวยความสะดวกคมนาคม.....	72
27	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับความคิดเห็น ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้าน ที่พัก	73
28	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับความคิดเห็น ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้าน กิจกรรม	74
29	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับความคิดเห็น ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านการ บริการการท่องเที่ยว	75
30	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยรวม.....	76
31	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ด้านการเสนอความคิด.....	77
32	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ด้านการร่วมตัดสินใจ.....	78
33	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ด้านการร่วมปฏิบัติ	79
34	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตาม เพศ	81
35	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตาม อายุ	82
36	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	83
37	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตาม ภูมิลำเนา.....	84
38	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตาม อาชีพ	85

ตารางที่		หน้า
39	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	86
40	แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	87
41	แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม	88
42	แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	89
43	แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านที่พัก	90
44	แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม.....	91
45	แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว	92
46	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามอายุของชาวบ้าน.....	93
47	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามเพศของชาวบ้าน.....	94
48	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามการศึกษาของชาวบ้าน	95
49	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามอาชีพของชาวบ้าน.....	96
50	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของชาวบ้าน	97

51	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามสมาชิกในครอบครัวของชาวบ้าน.....	98
52	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามการทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าวของชาวบ้าน.....	99
53	แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวมีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว	100
54	แสดงค่าสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว	101
55	แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ การมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว	103
56	แสดงค่าสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว	104

34	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการติดตาม และประเมินผล	80
35	ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)	80

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ในปัจจุบัน มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้าง อาชีพ และการกระจายความเจริญไปสู่ทุก ๆ ภูมิภาค การท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง การค้าและการลงทุน เมื่อประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ รวดเร็วกว่าภาคการผลิตและบริการอื่น ๆ (กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา, 2555) โดยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการจ้างงานและการลงทุน รวมทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้อง คือ ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจที่พัก ธุรกิจการบริการ ซึ่งมีการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นมีผลให้ประชาชนในพื้นที่มีความเป็นอยู่ดีขึ้น อีกทั้งยังสามารถกระตุ้นให้เกิดการผลิตและการใช้ทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม โดยอยู่ในรูปแบบสินค้าและบริการการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงได้มีการบรรจุแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2520 เป็นต้นมา ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางทะเล ป่าไม้ หรือภูเขา และด้วยความสมบูรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดึงดูดผู้คน ทั้งในและนอกประเทศให้อยากเข้าไปสัมผัส บางคนเมื่อได้สัมผัสแล้วเกิดความหลงใหลให้อยากกลับไปในที่เดิมซ้ำๆ และบอกต่อ เมื่อเกิดการบอกต่อทำให้มีผู้คนที่สนใจเพิ่มมากขึ้น ทรัพยากรข้างต้นที่กล่าวมานั้นถือเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของป่าเขาในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีหลักการให้ความรู้และ การสื่อความหมาย เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มเล็กๆเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธรรมชาติ ก่อประโยชน์แก่ท้องถิ่น โดยชุมชนร่วมจัดการ และได้รับผลประโยชน์คือ รายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค และกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึก ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยว ผลที่เกิดต่อเนื่องอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของป่าเขาไว้ได้อย่างยั่งยืน หากทรัพยากรที่มีอยู่เกิดความเสียหายขึ้นแล้ว ไม่มีใครเลยที่สามารถรังตีได้ว่าทรัพยากรตามแหล่งต่าง ๆ จะยังได้รับความนิยมอยู่

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากขึ้น นอกจากจะเป็นการท่องเที่ยวที่ช่วยผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยแล้ว ยังเป็นการท่องเที่ยวที่

เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ความแปลกใหม่ตลอดเวลาการเดินทาง อีกทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังเป็นกลไกธรรมชาติที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่น รวมถึงยังช่วยในการปลูกฝังให้นักท่องเที่ยวมีความผูกพันกับธรรมชาติและเกิดเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ยั่งยืนสืบต่อไป (การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน, 2554)

ลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco tourists) คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่แสวงหา กิจกรรมให้มีประสบการณ์ที่หลากหลายมากขึ้น อันเป็นประสบการณ์จากการเรียนรู้ รับรู้ เป็นนักท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ เป็นผู้สนใจใฝ่รู้ ถือว่าการเรียนรู้เป็นการสร้างคุณภาพชีวิตให้กับตนเอง สนใจหาความรู้ทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 4 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมทั้งแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้น ๆ

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและจำกัดมลพิษ ภาวะ และควบคุมอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการยั่งยืน

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ทำให้เศรษฐกิจไทย และการท่องเที่ยวไทยขับเคลื่อนไปได้

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของไทยนั้นเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2536 เป็นต้นมา ตามกระแสความสนใจของชาวไทยและชาวโลก เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเนื่องมาจากผลกระทบในเชิงลบของการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยว ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมสังคม และวัฒนธรรม จึงทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยมุ่งสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อันเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นจากแนวโน้ม 2 ประการ คือ แนวโน้มเกี่ยวกับ

การอนุรักษ์กับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการผจญภัย หรือการท่องเที่ยวโดยการเข้าไปมีส่วนร่วม และได้สัมผัส กับธรรมชาติอย่างแท้จริง (จิราเจตน์ อุดมศรี, 2547: 2-3) ในปี 2539-2540 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยสู่ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542)

อุทยานแห่งชาติเขาแหลม มีเนื้อที่ประมาณ 1,497 ตารางกิโลเมตร หรือ 935,625 ไร่ มีพื้นที่ครอบคลุมอำเภอสังขละบุรี และอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วยสัตว์ป่านานาชนิด มีสภาพป่าที่สมบูรณ์โดยรอบอ่างเก็บน้ำเขื่อนเขาแหลม สถานที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยวศึกษาหาความรู้ สภาพโดยทั่วไปของป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาแหลม มีสภาพเป็นป่าเบญจพรรณ มีไม้ชนิดต่างๆ ขึ้นอย่างหนาแน่น นอกจากนี้พื้นที่ป่าเบญจพรรณแล้ว ยังมีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมซึ่งจะรวมถึงพื้นที่ที่ถูกบุกรุกทำลายเปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ดังกล่าวอยู่รอบๆ อ่างเก็บน้ำ ทางตะวันออกของพื้นที่อุทยานแห่งชาติ และบริเวณแนวเขตทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอุทยานแห่งชาติ พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมเป็นพื้นที่ที่ถูกราษฎรบุกรุกแผ้วถาง ภายหลังปล่อยให้วัชพืช ไม้หญ้า ไม้ต่าง ๆ และไม้ขึ้นทดแทน สัตว์ป่าที่อาศัยร่วมกันในเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมมีไม่น้อยกว่า 268 ชนิด พบโดยทั่วไป ในบริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนเขาแหลมและลำธารต่าง ๆ มีปลาน้ำจืดอาศัยอยู่หลากหลายชนิด

เขาสันหนอกวัว เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในจังหวัดกาญจนบุรี มีระดับความสูงที่ 1,767 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งอยู่ทางเหนือของที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาแหลม อำเภอสังขละบุรี ในแนวเทือกเขาเขียว ที่เป็นป่าฝั่งตะวันตกของพื้นที่อุทยานฯ มีส่วนที่ติดต่อกับพื้นที่ป่าในเขตทุ่งใหญ่นเรศวร จึงมีความเป็นธรรมชาติค่อนข้างสมบูรณ์ สภาพป่ามีต้นไม้ขึ้นหนาแน่น และยังคงมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่ คำว่าสันหนอกวัว มาจากลักษณะของยอดเขาที่นูนออกมา รูปร่างคล้ายกับส่วนที่เป็นสันบนหลังของวัว ที่เรียกว่าโหนก หรือหนอก วิวนบนยอดเขาเป็นภูเขาหญ้า คล้ายเขาช้างเผือก มีลักษณะเปิดโล่งไม่มีต้นไม้ใหญ่บังทัศนียภาพเห็นทะเลสาบจากเขื่อนวชิราลงกรณ์ และภูเขา สลับซับซ้อนเบื้องล่าง สามารถเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงามได้สุดลูกหูลูกตา อีกมุมหนึ่งจะเห็นเขาเรดาร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ของกองทัพอากาศ ที่จัดตั้งเป็นสถานีเรดาร์ เพื่อดูแลความปลอดภัยทางอากาศ

จากที่กล่าวมานั้น พบว่า เขาสันหนอกวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) มีความพร้อมและความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ยังคงคุณค่าและความบริสุทธิ์ไว้รอการมาเยือนของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นต้นทุนของท้องถิ่นที่พร้อมพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียง เนื่องจากมีสภาพทำเลที่ตั้งเหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยมีแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ใกล้เคียงที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว แต่เนื่องจากสภาพการท่องเที่ยวบริเวณเขาสันหนอกวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ในปัจจุบัน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลทำให้เกิดธุรกิจทางการท่องเที่ยวหลายประเภท อาทิเช่น ธุรกิจร้านค้า ธุรกิจร้านอาหาร การขนส่ง ธุรกิจที่พัก เนื่องจากก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ นับว่าเป็นการกระจายรายได้แก่ชุมชนทางหนึ่ง แต่ในขณะเดียวกันการเจริญเติบโตทางด้านการท่องเที่ยว

จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรแรงงานบริการของประชากรในชุมชนท้องถิ่น เป็นต้นทุนในการดำเนินการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยมุ่งผลคือ การทำรายได้ให้มากที่สุด แต่ไม่ได้คำนึงผลเสียที่ตามมา คือ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ที่รับรู้ปัญหาและได้รับผลกระทบโดยตรงจากการท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกขั้นตอนและให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดความรักความหวงแหน ความภาคภูมิใจ พร้อมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการดูแลปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน เพราะเมื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวย่อมได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสะดวกรวดเร็วและไม่ขัดแย้งกัน อีกทั้งยังง่ายต่อชุมชนในการดูแลรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืนและเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวและในที่สุดชุมชนท้องถิ่นจะมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน (ณัฐธินิชา หมื่นหนู, 2555)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว๊ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) เนื่องจากผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขาสนหนอกว๊ว อุทยานแห่งชาติเขาแหลม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขาสนหนอกว๊ว อุทยานแห่งชาติเขาแหลม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเขาสนหนอกว๊ว อุทยานแห่งชาติเขาแหลมให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนโดยรอบ ทั้งยังสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว๊ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว๊ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว๊ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาการวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) โดยแบ่งได้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มจึงแบ่งปัจจัยต่างๆได้ดังนี้

ฉบับที่ 1 สำหรับนักท่องเที่ยว

- 1.1. ปัจจัยส่วนบุคคล
- 1.2. ด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยว
- 1.3. ด้านความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว

ฉบับที่ 2 สำหรับคนในชุมชน

- 1.4. ปัจจัยส่วนบุคคล
- 1.5. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 1.6. ด้านความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว

2. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

จากกรอบแนวคิดในงานทำวิจัยฉบับนี้ได้มีตัวแปรต้นที่ 2 ตัวแปร คือ (1) องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ซึ่งผู้ตอบแบบประเมินคือกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เคยไปท่องเที่ยวเขาสนหนอกว้าว อุทยานแห่งชาติเขาแหลม และ (2) ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์มณี อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ประชากรกลุ่มที่ 1 คือ นักท่องเที่ยวที่เข้าเยี่ยมชมเขาสนหนอกว้าว อุทยานแห่งชาติเขาแหลม ในช่วงตุลาคม 2558 – กุมภาพันธ์ 2559 ทั้งเพศชาย และหญิง ซึ่งมีจำนวน 26,486 คน

ประชากรกลุ่มที่ 2 คือ ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์มณี อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกิน 1 ปี ซึ่งมีจำนวน 2,678 คน

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive หรือ Judgement sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นั่นคือ (1) นักท่องเที่ยวที่เข้าเยี่ยมชมเขาสนหนอกว้าว อุทยานแห่งชาติเขาแหลม ในช่วงตุลาคม 2558 – กุมภาพันธ์ 2559 และ (2) ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์มณี อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกิน 1 ปี

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 1

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ ยานพาหนะที่ใช้เดินทางมาท่องเที่ยว

3.1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชนโดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 สิ่งแวดล้อม

3.2.2 เศรษฐกิจ

3.2.3 สังคม

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.3 ตัวแปรต้น

3.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ ยานพาหนะที่ใช้เดินทางมาท่องเที่ยว

3.3.2 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.4 ตัวแปรตาม คือ ความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชนโดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.4.1 สิ่งแวดล้อม

3.4.2 เศรษฐกิจ

3.4.3 สังคม

4. ขอบเขตด้านเวลา ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงการประมวลผล วิเคราะห์ และอภิปราย ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558 – 31 มีนาคม 2559 รวมระยะเวลา 6 เดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ให้เป็นไปในทิศทางที่มีความยั่งยืน

2. ทราบถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รวมถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มี

ความเห็นต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

3. เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ให้มีความชัดเจน ยั่งยืน และเป็นประโยชน์ต่อชุมชน

4. เป็นแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

5. ผลการศึกษานำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน นำไปใช้ประโยชน์สำหรับการวางแผนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน

นิยามศัพท์

1. **การท่องเที่ยว** หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนาน ตื่นเต้นหรือเพื่อหาความรู้ ในพื้นที่เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ของนักท่องเที่ยว

2. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** หมายถึง การท่องเที่ยวที่เน้นในด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ทั้งพืช สัตว์ และมนุษย์

3. **นักท่องเที่ยว** หมายถึง บุคคลที่เดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนาน ตื่นเต้นหรือเพื่อหาความรู้ ในพื้นที่เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

4. **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว** หมายถึง การสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค

5. **การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism)** หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและ ผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นมีการปกป้องและรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศไว้เพื่ออนุชนรุ่นหลัง โดยการคำนึงถึง สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

6. **องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว** หมายถึง องค์ประกอบที่สำคัญทางการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 6 ประการหรือ 6A's ดังนี้ (Pelasol, 2012)

1. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) คือ ระบบการคมนาคม, สถานีขนส่งผู้โดยสาร และยานพาหนะ

2. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ, แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้าง, สถาปัตยกรรมและการจัดกิจกรรมพิเศษ

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) คือ การจัดเลี้ยงและการบริการการท่องเที่ยว ถูกเตรียมโดยคนกลางระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน

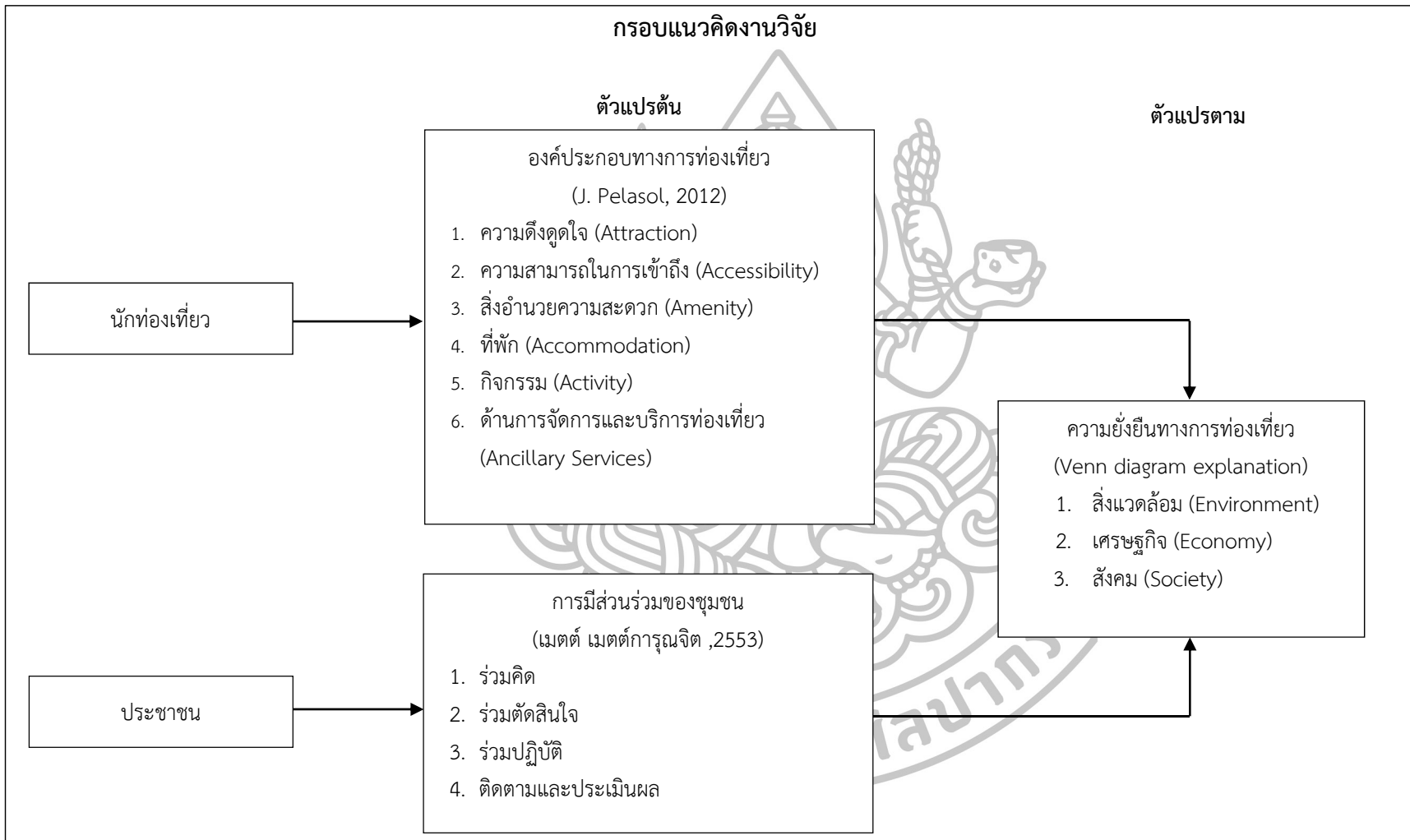
4. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) ได้แก่ ธนาคาร โรงพยาบาลไปรษณีย์ และโทรคมนาคม
5. ที่พัก (Accommodation)
6. กิจกรรม (Activities) คือ กิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่

กรอบแนวคิดงานวิจัย

จากวัตถุประสงค์ในการวิจัย สามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิด โดยกำหนดให้ปัจจัยส่วนบุคคล องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นตัวแปรต้น และตัวแปรตาม คือ ความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ในการวิจัยนี้ จะทำการวิเคราะห์ ถึง ปัจจัยส่วนบุคคล, ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่มีต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยว, ระดับความคิดเห็นของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน และองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชน มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามภาพกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

บทที่ 2 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนนอกแก้ว(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทำความเข้าใจแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ต่อไป ในบทนี้จึงเสนอแนวคิด และทฤษฎีที่งานวิจัยที่สำคัญ โดยแบ่งประเด็นออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว
2. แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. แนวคิดด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นแนวคิดที่อธิบายความหมายพื้นฐานของการท่องเที่ยวในบริบทต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ทั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและนักวิชาการหลายท่าน โดยเฉพาะกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา (2547: 1-2) และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2549) (อ้างถึงใน ธงชัย ภูวนาถวิจิตร, 2553) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจเพื่อสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์ เพื่อประชุมสัมมนา เพื่อการศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษาและติดต่อธุรกิจ ตลอดจนเพื่อการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง

นอกจากนี้ในงานหลายชิ้น (Robert & Goleldner, 1990, pp.5-6; บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา, 2543: 3; มนัส สุวรรณ, อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์, อุดม เกิดพิบูลย์, ประหยัด ปานดี และสุรพล ดำริห์กุล, 2544: 36-37 อ้างถึงใน ธงชัย ภูวนาถวิจิตร, 2553) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขการเดินทาง ซึ่งเป็นการให้คำจำกัดความถึงความหมายของการเดินทางท่องเที่ยว กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเดินทางท่องเที่ยวต้องเป็นการเดินทางภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

ประการแรกต้องเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวแล้วเดินทางกลับที่อยู่หรือภูมิลำเนาเดิม ประการที่สองต้องเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ และไม่ได้ถูกบังคับหรือไม่ใช้เพื่อสินจ้าง ประการสุดท้ายต้องเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

ด้านการจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวตามทรัพยากรการท่องเที่ยว หรือแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2542: 86-92, อ้างถึงใน ธงชัย ภูวนาถวิจิตร, 2553) สรุปได้เป็น 4 ประเภทได้แก่

1. การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น การศึกษาธรรมชาติ การพักผ่อนหย่อนใจ การชื่นชมธรรมชาติ การผจญภัยเดินป่า ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก ทะเล ถ้ำ แก่งน้ำ ฯลฯ เป็นต้น
2. การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานและศาสนา เช่น การเยี่ยมชมเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และศาสนา เช่น วัด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถาน ฯลฯ
3. การท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมเป็นการท่องเที่ยวที่อยู่ในทรัพยากรการท่องเที่ยวในลักษณะของงานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต เช่น การท่องเที่ยววิถีชุมชน การชมการแสดงศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น
4. การท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การประชุมสัมมนา ธุรกิจ การบันเทิง และการกีฬา เป็นต้น

นอกจากรูปแบบการท่องเที่ยวตามทรัพยากรการท่องเที่ยวยังมีองค์ประกอบต่างๆ อีกหลายประการเพื่อที่จะทำให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาแวะเยี่ยมชมเยือนท่องเที่ยว องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวได้มีผู้กล่าวไว้หลากหลายดังนี้

Buhalis (2000) ได้อธิบายความหมายขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ไว้ดังนี้ องค์ประกอบที่สำคัญทางการท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 6 ประการหรือ 6A's ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ, แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้าง, สถาปัตยกรรมและการจัดกิจกรรมพิเศษ
2. การเข้าถึง (Accessibility) คือ ระบบการคมนาคม, สถานีขนส่งผู้โดยสาร และยานพาหนะ
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) คือ ร้านอาหาร การจัดเลี้ยง และการบริการการท่องเที่ยว ถูกเตรียมโดยคนกลางระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน
4. ที่พัก (Accommodations) คือ ที่พัก ที่คอยให้บริการนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมพื้นที่
5. กิจกรรม (Activities) คือกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างที่นักท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่
6. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) ได้แก่ ธนาคาร โรงพยาบาล ไพรชาณีย์ และโทรคมนาคม

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยวนอกจากจะเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะแต่ก็ต่างจากอุตสาหกรรมอื่น ๆ แล้วยังมีลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งคือ อุตสาหกรรมที่ไร้ตัวตน กล่าวคือ การท่องเที่ยวเป็นการรวมตัวของอุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างน้อย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ที่พัก (Accommodation) หมายถึง สถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้คนเดินทางหรือนักท่องเที่ยวได้เข้าพัก พร้อมการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งปัจจุบันธุรกิจที่พักได้พัฒนาเรื่อยมา โดยมีรูปแบบการจัดบริการต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าอย่างสูงสุด มีการบริหารงานในระบบเครือข่ายทั้งในรูปแบบของเครือข่ายท้องถิ่นและเครือข่ายระหว่างประเทศมากขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาธุรกิจที่พักรูปแบบต่าง ๆ ยังเป็นแรงผลักดันให้มีการแข่งขันกันสูงขึ้นทั้งในระบบมาตรฐานการบริการที่สูงขึ้น และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่การกับบริหารจัดการที่เอื้อประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว ระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติ และมีความยั่งยืนของการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

2. การคมนาคม (Accessibility) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญเนื่องจากมีบทบาทในการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งการคมนาคมในปัจจุบันได้ถูกพัฒนาให้สามารถตอบสนองการเดินทางท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบเช่น ธุรกิจการบิน การเดินเรือ และการคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ รถโดยสารรถไฟ รถไฟฟ้า เป็นต้น

3. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวได้ เช่น สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ภูเขา น้ำตก เกาะ แม่น้ำ หาดทราย ฯลฯ สิ่งดึงดูดใจประเภทวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง งานแห่เทียนพรรษา เป็นต้น ซึ่งสิ่งดึงดูดใจนี้หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือมีความโดดเด่นและเป็นที่น่าสนใจกว่าแหล่งอื่น ๆ เช่น ทะเลหมอก ทะเลแหวก บ่อน้ำพุร้อน เป็นต้น

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง สิ่งที่จัดขึ้นเพื่อให้เอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ แผนที่ อินเทอร์เน็ต ศูนย์ให้บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว เป็นต้น

5. กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว (Activity) หมายถึง ผลผลิตอันเกิดจากการท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น โดยรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ จะแตกต่างกันตามประเภทของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น การเดินป่า การนั่งช้าง การดูนก ฯลฯ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล เช่น การดำน้ำ การตกปลา เป็นต้น

นอกจากนี้องค์ประกอบทั้ง 5 ด้านที่กล่าวมาข้างต้น องค์การการค้าโลก, Collier & Harraway (1997) และ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542, อ้างถึงใน ธงชัย ภูวนาวิจิตร, 2553) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอีกประการหนึ่งคือ

6. การบริการจัดการเสริมในแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary service) เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่เอื้อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยการบริหารจัดการและการปฏิบัติการซึ่งหมายรวมถึงเรื่องตลาด ระบบข้อมูลข่าวสาร การประสานงาน การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว นโยบายการท่องเที่ยว การวางแผนอำนวยความสะดวกเพื่อจัดการการท่องเที่ยวและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

บุษบา สิทธิการ และสิริวัฒนา ไจมา (2552) กล่าวถึงการพิจารณาความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในการพัฒนาที่สำคัญอีก 2A's ได้แก่

1. ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations) เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากหากแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ไม่มีความพร้อมในด้านที่พักย่อมส่งผลกระทบต่อ การขยายตัวทางการท่องเที่ยวโดยตรงหากที่พักในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มีความหลากหลาย และสะดวกสบายก็จะมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางเพื่อมาพักผ่อนและท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้ ดังนั้นที่พักในแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่สำคัญประการหนึ่ง

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ได้แก่กิจกรรมประเพณี และเทศกาลที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละท้องถิ่น ทั้งกิจกรรมขนาดใหญ่และกิจกรรมขนาดเล็กมีกำหนดการ และควบคุมการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสม และปลอดภัย เช่น กิจกรรมการดำน้ำ ล่องเรือแคนู เทศกาลดอกไม้บาน เทศกาลอาหารและการประกวดแข่งขันต่าง ๆ เป็นต้น

J. Pelasol (2012) ได้กล่าวว่าการที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้นต้องเข้าถึงพื้นที่นั้นๆ อีกทั้งควรคำนึงถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 6 ประการได้แก่

1. ความดึงดูดใจ (Attraction)
2. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility)
3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)
4. ที่พัก (Accommodation)
5. กิจกรรม (Activity)
6. ด้านการจัดการและบริการท่องเที่ยว (Ancillary Services)

Dickman (1996 อ้างถึงใน วิภาวี อินทราคม, 2553) กล่าวว่า สถานที่ท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว (Tourist destination and tourism product) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก หรือที่เรียกว่า องค์ประกอบ 5A's คือ แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenities) ที่พัก (Accommodation) และกิจกรรมต่าง ๆ (Activities) ทั้งนี้ในงานวิจัยชิ้นนี้จะแบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยว (Attraction/Destination components) ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยว (Attraction/Destination) ประกอบด้วย
 - 1.1 แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี
 - 1.2 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และ
 - 1.3 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
2. องค์ประกอบของการท่องเที่ยวอื่นๆ ประกอบด้วย

2.1 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว/ความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) (Middleton,

2.2 ที่พัก (Accommodation)

2.3 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenities) หมายถึง พื้นฐานการบริการที่นักท่องเที่ยวคาดหวัง

สรุปได้ว่า ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวสามารถที่จะรองรับนักท่องเที่ยว หรือช่วยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกเดินทางมาสู่สถานที่แห่งนั้น ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่สิ่งที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยตรงแต่ก็มีอิทธิพลมากในการตัดสินใจเลือกเดินทางมายังสถานที่นั้น ดังนั้น การประเมินความพร้อมด้านการท่องเที่ยว (6A's) ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction)
2. เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)
3. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities)
4. ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations)
5. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities)
6. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services)

จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ทราบได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ศึกษามีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใดมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดแนวทางการพัฒนาความพร้อมทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่อย่างต่อเนื่องได้

จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่า หากกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวนอกจากการนิยามความหมายการท่องเที่ยวแล้วนั้น ยังมีการจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวตามทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว อันหมายถึง สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction), เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility), สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities), ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodations), กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานให้กับการทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาชันนอกวัว(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

2. แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

การพัฒนาที่มุ่งผลสำหรับคนส่วนใหญ่ไม่อาจเกิดขึ้นหรือสืบทอดต่อไปได้หากปราศจากการมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการพัฒนาแนวคิด ให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของ รู้จักวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่ตนเองเป็นอยู่และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเมื่อจำเป็นต้องเป็นกระบวนการพัฒนาที่เป็นไปด้วยความสมัครใจปราศจากการบังคับ ประชาชนจะมีบทบาทหลักในการพัฒนาและพึ่งตนเอง

ได้ และผลแห่งการพัฒนาจะตกอยู่กับประชาชนในชุมชนนั่นเอง (กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา, 2555) นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลากหลาย ดังนี้

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

William Erwin (1976) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง

Cohen & Uphoff (1981) การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

Putti (1987) การมีส่วนร่วม หมายถึง พื้นฐานของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งผลให้การบริหารจัดการมีลักษณะกว้าง ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้การมีส่วนร่วมขยายไปสู่การปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ

ทรงวุฒิ เรื่องวาทศิลป์ (2550) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถของสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สัญญา เคนาภูมิ (2551) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

ประพันธ์พงษ์ ชินพงษ์ (2551) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางการเปลี่ยนแปลงความเห็นพ้องต้องกันนั้นจะมีมากพอจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติการ กล่าวคือ ต้องเป็นการเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้น และเหตุผลที่คนมาร่วมปฏิบัติการได้จะต้องตระหนักว่าการปฏิบัติการทั้งหมดโดยกลุ่ม หรือในนามของกลุ่มหรือกระทำการผ่านองค์กร ดังนั้น องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวที่ทำให้การปฏิบัติการบรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมของนักวิชาการที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมได้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้ร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน รวมถึง

การแสดงบทบาทในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชุมชน ในระดับต่าง ๆ เช่น ท้องถิ่นของตน หรือกิจการทางการบริหารของภาครัฐ อย่างเปิดเผย และเพิ่มความสามารถทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้สึก โดยมีพื้นฐานมาจากความเป็นเจ้าของ มีผลประโยชน์ร่วมในสิ่งที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

เมื่อกล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว จะต้องนึกถึงกระบวนการที่จะให้ประชาชนได้เข้ามา มีบทบาทในทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม เพราะอย่างน้อยที่สุดประชาชนจะต้องได้รับรู้ขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการตัดสินใจ ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนในการประเมินผลงาน เพื่อให้รับรู้ถึงความเป็นไปในกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน มีนักวิชาการที่ได้ทำการวิจัย ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมตามประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น

ประชุม สุวัตถิ (2551) ได้กล่าวถึงลักษณะเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคล เกิดจากพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. เป็นบุคคลที่จะต้องมีความสามารถที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น จะต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการ วางแผนการบริหารจัดการ การบริการองค์กรตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
2. เป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่เข้ามามีส่วนร่วม กล่าวคือ ผู้นั้นจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจวัฒนธรรม และ ภายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้
3. เป็นบุคคลที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมกล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความเต็มใจสมัครใจที่จะเข้าร่วมเล็งเห็นผลประโยชน์ของการเข้าร่วม จะต้องไม่เป็นการบังคับหรือผลักดันให้เข้าร่วม โดยที่ตนเองไม่ประสงค์จะเข้าร่วม
4. เป็นบุคคลที่ต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีโอกาสที่จะเข้าร่วม ซึ่งถือว่าเป็นการกระจายอำนาจให้กับบุคคลในการตัดสินใจ และกำหนดกิจกรรมที่ตนเองต้องการในระดับที่เหมาะสม บุคคลจะต้องมีโอกาสและมีความเป็นไปได้ที่จะจัดการด้วยตนเองสำหรับลักษณะการมีส่วนร่วมของบุคคลโดยทั่วไปแล้ว ยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษาสถานภาพทางสังคม อาชีพ และรายได้ เป็นต้น

Cohen and Uphoff (1977, pp. 7 – 26) กล่าวถึงกรอบในการพิจารณาเรื่องของการมีส่วนร่วมว่า มีโครงสร้างพื้นฐานจำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 มีส่วนร่วมในเรื่องอะไร (what participation are we concerned with?) หรือเรียกอีกอย่างว่า ประเภทหรือลักษณะของการมีส่วนร่วม ได้สร้างกรอบพื้นฐานของการมีส่วนร่วมประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (participation in decision making) ซึ่งเป็น การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (participation in implementation) เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการเข้าร่วมใน การร่วมแรงร่วมใจ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (participation in benefits) โดยอาจจะ เป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (participation in evaluation) ซึ่งเป็นการ ควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

มิติที่ 2 ใครที่เข้ามามีส่วนร่วม (whose participation are we concerned with?) ในส่วนนี้ มีคำที่ใช้ในความหมายว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” (popular participation) Cohen and Uphoff ได้จำแนกให้เป็นกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. ผู้ที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น
2. ผู้นำท้องถิ่น
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐ
4. คนต่างชาติ

มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นอย่างไร (how is participation occurring within the project?) ในมิตินี้ มีประเด็นที่ควรพิจารณาอยู่ 4 ประเด็นด้วยกันคือ

1. พื้นฐานของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับแรงที่กระทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มาจากเบื้องบนหรือเบื้องล่าง และแรงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมาจากที่ใด
2. รูปแบบของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบขององค์กร การมีส่วนร่วม โดยตรงหรือโดยอ้อม
3. ขอบเขตของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับระยะเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วมและ ช่องของกิจกรรม
4. ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ การให้อำนาจแก่ผู้เข้ามามีส่วน ร่วม และปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

ทรงวุฒิ เรื่องวาทศิลป์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ ใช้หลักการที่อิงไปในแนวทางของนโยบาย และได้พบว่า แท้จริงแล้วกระบวนการมีส่วนร่วมมีลักษณะ ที่คล้ายกับการกำหนดนโยบาย เพราะท้ายที่สุดของการกำหนดนโยบาย คือ การตัดสินใจและการ ตัดสินใจนี้เอง จึงเป็นเหตุเบื้องต้นของการกำหนดนโยบาย และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้า มาแสดงความคิดเห็นเสมือนหนึ่งเป็นการขัดเกลานโยบายให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของ ประชาชน ตามแนวคิดของ ทรงวุฒิ เรื่องวาทศิลป์ แล้วกระบวนการการมีส่วนร่วมน่าจะเริ่มจาก

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3. การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการประเมินผล

เมตต์ เมตต์การุญจิต (2553) ได้กล่าวถึงกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยที่มีความสอดคล้องกับ ทรวงูฒิ เรื่องวาทศิลป์ แต่ได้เพิ่มบางประเด็นที่เห็นว่า ยังมีข้อบกพร่องและอาจจะเสริมประเด็นดังกล่าวให้มีความชัดเจนขึ้น โดยเริ่มจาก 1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุ และความต้องการ 2. มีส่วนร่วมในการวางแผน 3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 5. มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 6. มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (อ้างใน จิราภรณ์ ศรีคำ, 2548) ได้ให้ความเห็นในกระบวนการมีส่วนร่วมที่ลึก หรือเป็นการต่อเติมประเด็นสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วมมากกว่า ซึ่ง ได้เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมไปในทางของการพัฒนาชุมชน โดยการบูรณาการแนวทางที่เป็นนโยบายเข้ากับการพัฒนา จึงสะท้อนแนวคิดในเชิงสังคมมากกว่า ตามแนวคิดนี้แล้ว กระบวนการมีส่วนร่วมจะต้องเริ่มจาก 1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2. การมีส่วนร่วมในการคิด 3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการ 5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 6. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

จากแนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่นักวิชาการทั้งหลายได้ให้พรศนะไว้ในเบื้องต้นที่กล่าวมา มีความหลากหลายในประเด็นมากพอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม หากนำมาประมวลให้เป็นลักษณะที่เป็นระบบตามแนวคิดของ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980) จะเห็นว่า มีความเป็นระบบในเรื่องของประเด็นสำคัญ โดยเขาได้มีการนำเอากระบวนการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการทั้งหลายมาประมวลเป็นแนวคิดหลัก และได้จำแนก รูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นได้มาจากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารการงานและการประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ลักษณะของการมีส่วนร่วม ซึ่งนักวิชาการต่าง ๆ ได้กล่าวไว้ สามารถสรุปองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาได้ 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับและแบ่งปันผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

2.3 ระดับการมีส่วนร่วม

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2544) แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 7 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ไม่มีส่วนร่วมเลย เป็นลักษณะที่ทางหน่วยงานของรัฐเข้าไปดำเนินการให้ประชาชนทั้งหมด หรือบางครั้งบังคับประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมโดยไม่มีทางเลือกเลยได้เพราะประชาชนเกรงความผิดที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งเกรงว่า จะต้องสูญเสียผลประโยชน์บางประการเช่น การถูกปรับการถูกเพ่งเล็งจากราชการและถ้าหลีกเลี่ยงได้ประชาชนจะไม่เข้ามามีส่วนร่วม

ระดับที่ 2 มีส่วนร่วมน้อยมาก ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพราะมีสิ่งล่อใจ หรือผลประโยชน์บางประการที่จะได้รับ เช่น ได้รับเงินตอบแทนจากการใช้แรงงาน ได้มีโอกาสไปทัศนศึกษาออกสถานที่การได้มีชื่อเสียง ฯลฯ แต่ตัวประชาชนเองไม่ได้มีความเลื่อมใสต่อกิจกรรม ดังนั้นเมื่อไรก็ตามที่ประชาชนเห็นว่าตนเองไม่ได้รับประโยชน์เพียงพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ก็จะไม่เข้ามามีส่วนร่วม

ระดับที่ 3 มีส่วนร่วมน้อย ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพราะถูกชักจูงใจ โดยโฆษณาประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มุ่งเน้น เห็นถึงผลดีและผลประโยชน์ที่จะได้รับซึ่งไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของประชาชนท้องถิ่น และประชาชนมิได้มีส่วนเสนอความเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแล้วจะได้รับผลประโยชน์อาจให้ความร่วมมือต่อไป

ระดับที่ 4 มีส่วนร่วมปานกลาง ทางราชการจะทำการสอบถามประชาชนถึงความต้องการของท้องถิ่น และสภาพข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่แล้วทางราชการจะนำข้อมูลที่ได้เหล่านี้ไปทำ การกำหนดแผนงานเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตาม ซึ่งแผนงานที่กำหนดขึ้นนี้บางครั้งอาจไม่ตรงตามความประสงค์ของประชาชนได้

ระดับที่ 5 มีส่วนร่วมค่อนข้างสูง ทางราชการจะมีการยอมรับให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างสูงโดยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นต่างๆ รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาคความประสงค์ของประชาชน แต่การตัดสินใจในการกำหนดแผนงานจริงๆ ยังขึ้นอยู่กับอำนาจและหน้าที่ของทางราชการ

ระดับที่ 6 มีส่วนร่วมสูง ทางราชการจะเปิดโอกาสอย่างมากให้ประชาชนแสดงข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมที่มีส่วนร่วมจากประชาชนโดยใกล้ชิด การดำเนินการขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของประชาชนเองว่า จะแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างไร

ระดับที่ 7 มีส่วนร่วมในอุดมคติ ประชาชนในท้องถิ่นจะร่วมมือดำเนินการด้วยตนเอง โดยตลอดนับ ตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินการ เป็นการอาศัยพื้นฐานความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเอง จึงได้รับการร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างดี ทางราชการอาจเข้ามามีส่วนร่วมในแง่ของการช่วยเหลือ หรือสนับสนุนสิ่งที่เกินความสามารถของประชาชน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการการท่องเที่ยว

แนวความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นแนวคิดที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประชาชนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนรู้จักวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่ตนเองเป็นอยู่และพร้อมจะเปลี่ยนแปลงเมื่อจำเป็น กระบวนการพัฒนายังจะเกิดไปด้วยความสมัครใจ ปราศจากการบังคับ ประชาชนจะมีบทบาทหลักในการพัฒนาสามารถพัฒนาและพึ่งตนเองได้ และผลแห่งการพัฒนายังจะตกอยู่กับประชาชนในชุมชนนั่นเอง และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการปูพื้นฐานให้มีการสร้างประชาธิปไตยขึ้นในชุมชนได้อย่างมั่นคง

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542: 28) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนทางการท่องเที่ยวไว้ว่า การสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยที่ให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์และมีรายได้จากการท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2555: 45-46) จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน และเพื่อเร่งรัดและสร้างศักยภาพในการหารายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพการแข่งขัน และให้เกิดการสร้างรายได้และกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติโดยผ่านกลไกการมีส่วนร่วมทั้งในภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540, อ้างถึงใน ภราเดช พยัทธิเชียร, 2543: 5) ได้กล่าวถึงหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน 10 หลักการ คือ

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว
2. การลดการบริโภคมากเกินไป (Reducing Over-consumption and Waste) และการลดของเสีย จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาวและเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว

3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ (Maintaining Diversity) สังคม และวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

4. การประสานงานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism in to Planning) เข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว

5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Supporting Local Economy) โดยพิจารณาด้านราคา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย

6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่น (Involving Local Communities) ในสาขาการท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชาชนและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวอีกด้วย

7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ (Consulting Stakeholders and Public) ระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหาและลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน

8. การฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธี ปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ จะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยว

9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างพร้อมมูล (Marketing Tourism Responsible) จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และจะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย

10. การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ (Undertaking Research) จำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และนักลงทุนและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังได้กล่าวว่าคุณลักษณะสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนประกอบด้วย

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค ควรส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างจริงจังก่อนการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวระหว่างประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไป

2. การมีส่วนร่วมของ คนในท้องถิ่น (Local Participation) ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโครงการต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่

3. ขอบเขตของการพัฒนาการท่องเที่ยว (Scale of Tourism Development) ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยให้ความสำคัญกับขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งนี้ควรพยายามผลักดันให้การท่องเที่ยวได้รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่นั้น ๆ

4. การใช้วัสดุและผลผลิตจากท้องถิ่น (Local Product) ควรสนับสนุนการใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นในการก่อสร้าง ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากผลผลิตต่าง ๆ ของคนท้องถิ่นซึ่งจะช่วยลดดุลการค้ากับต่างประเทศได้ทางหนึ่ง และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วย

5. การกระจายรายได้ (Income Distribution) การพัฒนาการท่องเที่ยวควรเป็นรูปแบบที่จะนำรายได้เข้าท้องถิ่นนั้นให้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ระยะยาวของชุมชน

6. การจ้างงาน (Employment) คุณภาพของงานสำหรับ ประชาชนในท้องถิ่นควรเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว กล่าวคือ มุ่งส่งเสริมรูปแบบของงานที่มีความน่าสนใจและได้รับผลตอบแทนสูง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2555: 12-13) กล่าวว่า เป้าหมายสำคัญที่สุดของการพัฒนาการท่องเที่ยว นั้น คือความพยายามที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งจะพิจารณาได้จากองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. ต้องดำเนินการในเรื่องขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการด้านการท่องเที่ยว

2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการด้านการท่องเที่ยว

3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4. ต้องขึ้นตามความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและประชาชนในชนบทท่องเที่ยว ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2538, อ้างถึงใน อิศยา อุติผล, 2542: 22) ได้ให้หลักการสำคัญของการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยมองจากมิติที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม การพัฒนาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ความยั่งยืนทางสถาบัน การตัดสินใจของชุมชนและการจัดตั้งองค์การสังคมต้องสอดคล้องกับหลักนิเวศวิทยาท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วม การพัฒนามาจากข้างล่างโดยให้ชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิ์ในการจัดการทรัพยากรของตนเอง

4. ความยุติธรรมทางสังคม ความมั่นคงของการดำรงชีวิตต้องครอบคลุมกลุ่มชนผู้ยากไร้ในปัจจุบันและคนรุ่นหลังในอนาคตอันยาวไกล

ภักดี รัตนผล (2543: 6-8, อ้างถึงใน กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา, 2555) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชนในทิศทางปัจจุบันและในอนาคต ควรเป็นในลักษณะที่ภาครัฐเป็นหน่วยสนับสนุนโดย ให้ท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชนเป็นหน่วยงานดำเนินการบริหารจัดการ ภายใต้วัตถุประสงค์ร่วม คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีเหตุผลสนับสนุน ใน 4 ประการ คือ

1. ตามข้อบัญญัติรัฐธรรมนูญ ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความรู้สึกในความเป็นเจ้าของต่อทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง

3. จากข้อกำหนดและแนวทางในการกระจายอำนาจในการจัดการงบประมาณ และการคลังจากส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคลงสู่ท้องถิ่น อันจะส่งผลให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง

4. จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่าคนในท้องถิ่นจะมีความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ มีดังนี้ คือ การจัดศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว การจัดเก็บค่าบริการนักท่องเที่ยว การจัดบริการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มโดยกลุ่มแม่บ้านในท้องถิ่น การจัดรถบริการนำเที่ยวแบบพื้นบ้าน การจัดการด้านการดูแลรักษาความสะอาด การบริการห้องน้ำ และสถานที่จอดรถ การจัดทำป้ายชี้แจงแสดงข้อมูล ณ แหล่งท่องเที่ยว การจัดจำหน่ายสินค้าของท้องถิ่นและชุมชน การสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่นในการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวนั้น โดยสรุปการมีส่วนร่วมของชุมชนหมายถึง การพัฒนาความสามารถหรือศักยภาพของประชาชนต่อการดูแลและการจัดการกับทรัพยากรที่มีให้ชุมชน ตลอดจนจนถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงในพื้นที่ของตนด้วย ได้แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวที่พึงประสงค์ของชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและประโยชน์จะกลับไปสู่ชุมชนโดยตรง

จากการประมวลแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ลักษณะของการมีส่วนร่วมซึ่งนักวิชาการต่าง ๆ ได้กล่าวไว้ สามารถกำหนดมิติหรือองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาได้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการติดตาม และประเมินผล ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา เรื่อง การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาชันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

3. แนวคิดด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3.1 ความหมายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ฟีแนล (Fenell, 1999) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สรุปได้ว่า

1. การท่องเที่ยวต้องกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด
 2. การท่องเที่ยวต้องเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่น และกระทบต่อวัฒนธรรมดังกล่าว
- น้อยที่สุด

3. การท่องเที่ยวต้องยอมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์มากที่สุด
4. นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจจากกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2539: 3) กล่าวไว้ว่า การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นคำศัพท์ของการพัฒนาที่เกิดขึ้นมาด้วยสาเหตุของความกดดันที่เกิดจากความไม่สมดุลระหว่างการเร่งรัดพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการเร่งรัดการลงทุนและใช้วัสดุจากทรัพยากรธรรมชาติอย่างไร้ขอบเขตจึงเป็นผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายอย่างรวดเร็ว สภาพสังคมเสื่อมโทรม ช่องว่างของรายได้ระหว่างคนจนกับคนรวยกว้างขึ้น คนยากจนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ กับความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

ภราเดช พยัฆวิเชียร (2539: 4-7) ได้กล่าวถึงการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่าจำเป็นต้องมีการพัฒนาทั้งในมิติด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ควบคู่กันไปโดยตลอดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยความหมายทุกๆ ไปนั้นหมายถึง การพัฒนาที่จะใช้ประโยชน์ในปัจจุบันโดยไม่กระทบกระเทือนผลประโยชน์ที่พึงมีในอนาคต หรือในอีกความหมายหนึ่งคือ การใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ จากวัฒนธรรม หรือธรรมชาติในระดับที่ให้วัฒนธรรมหรือธรรมชาติยังคงสภาพอยู่ได้อย่างถาวร

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539, อ้างถึงใน จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ, 2554) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่าหมายถึง การท่องเที่ยวรวมทั้งการจัดบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดย

1. ต้องดำเนินการในเรื่องขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตต่อกระบวนการด้านการท่องเที่ยว
2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตต่อกระบวนการด้านการท่องเที่ยว
3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ต้องขึ้นตามความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในชนบทท่องเที่ยว

จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ (2554) กล่าวว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยว รวมถึงการจัดบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ต้องขึ้นภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) กล่าวว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพราะสามารถ

ดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจท่องเที่ยวที่มีการปรับปรุงคุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนสม่ำเสมออย่างเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมที่สุดอย่างยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยว และพัฒนาสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป โดยใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง เหมาะสม ด้วยการศึกษา และวางแผนเพื่อส่งเสริมและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างคุ้มค่าและยาวนานที่สุดในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ หรือเสื่อมสภาพน้อยที่สุด

การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว โดยปกป้องและรักษาโอกาสให้กับคนในรุ่นต่อไป ในอนาคต ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมดที่จะสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในขณะที่จะสามารถดำรงรักษาเนื้อหาทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการก่อกวนและระบบต่าง ๆ ที่ก่อกวนชีวิต พืชสัตว์ และมนุษย์ทั้งหลาย ซึ่งจากกรอบแนวคิดดังกล่าวสามารถเป็นหลักการได้ 5 ข้อ คือ (World Tourism Organization, 1998: 21-22)

1. ทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมและทรัพยากรอื่นๆ ในการท่องเที่ยว จะต้องได้รับการอนุรักษ์ไว้เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต โดยจะยังสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่สังคมปัจจุบันได้
2. จะต้องมีการวางแผนและจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมและสังคม วัฒนธรรมในพื้นที่แห่งท่องเที่ยว
3. คุณภาพของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวมจะยังคงได้รับการรักษาไว้ได้ และปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เมื่อจำเป็นที่จะต้องจัดทำ
4. จะต้องรักษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเอาไว้เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะยังคงสามารถรักษาความเป็นที่นิยมอยู่ได้ และสามารถทำการตลาดต่อไปได้
5. ผลประโยชน์ของการท่องเที่ยวจะต้องแผ่หรือกระจายไปในทุกภาคส่วนของสังคม

3.2 ลักษณะของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ลักษณะของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรมีดังนี้ (อุซาวดี พูลพิพัฒน์, 2545)

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ความต่อเนื่องของทรัพยากรธรรมชาติ และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมซึ่งจัดเป็นทรัพยากรหลักในการท่องเที่ยว และสามารถมอบประสบการณ์นันทนาการที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว
2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality) หมายถึง การเน้นคุณภาพของสามส่วนหลัก คือ คุณภาพของสิ่งแวดล้อม คุณภาพของประสบการณ์ นันทนาการที่นักท่องเที่ยวได้รับ และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความสมดุล (Balance) หมายถึง ความสมดุลระหว่างความต้องการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและขีดความสามารถของทรัพยากร

3.3 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการ (อุษา วดี พูลพิพัฒน์, 2545)

1. เป็นการจัดการท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศนั้น ๆ
2. เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่สร้างความรู้และให้ความรู้
3. เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่ประชาชนในท้องถิ่นมีบทบาท มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมจัดทำและร่วมได้รับผลประโยชน์อย่างเสมอภาค

3.4 การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ทัวริซึม (Tourism, 1990, อ้างถึงใน มนัส สุวรรณ และคณะ, 2541) การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้ประกอบด้วยหลายมิติ กล่าวคือ จะต้องมีการจัดการทรัพยากรทั้งหมด ในลักษณะที่สามารถตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจสังคมและสุนทรียภาพ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถรักษาความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม กระบวนการที่จำเป็นเชิงนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบสนับสนุนชีวิตหรือ Life Support System

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539, อ้างถึงใน บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายสำคัญที่สุดในการพยายามที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะพิจารณาได้จากองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. ต้องดำเนินการในเรื่องขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตต่อขบวนการด้านการท่องเที่ยว
2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตต่อขบวนการด้านการท่องเที่ยว
3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ต้องขึ้นำตามความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในชนบท

โอเวน และคณะ (Owen et al, 2000) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ให้ผลระยะยาวโดยคำนึงถึงแต่ละลักษณะของแต่ละพื้นที่และให้คนที่เป็นเจ้าของพื้นที่นั้นได้มีการร่วมตัดสินใจในการที่จะนำเอาการพัฒนานั้นเข้ามาในพื้นที่ของตนและได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดประโยชน์ได้จริงแก่คนในชุมชนถึงนักท่องเที่ยวด้วย แต่ไม่ใช่ทางออกสำหรับการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจเสมอไป

2. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและวัฒนธรรมมีคุณภาพอยู่ในตัวของมันเองอยู่แล้วไม่ใช่เฉพาะจุดขายหนึ่งของการท่องเที่ยว

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวจะให้เป็นไปอย่างรวดเร็วหรือเป็นไปอย่างช้า ๆ จะต้องพิจารณาถึงลักษณะของพื้นที่ซึ่งประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูงที่ได้จากแหล่งท่องเที่ยว นั้นจะเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าจะพัฒนาไปแบบช้า ๆ หรือเร็ว ๆ

4. ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ระยะยาวของชุมชนเป็นสำคัญ

5. การพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะทำให้ความสนใจต่อความต้องการและความปรารถนาของประชาชนในพื้นที่โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการปฏิบัติงาน

จะเห็นได้ว่าจากแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ทำให้เห็นว่าการท่องเที่ยวต้องมุ่งเน้นคุณค่า และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวพร้อมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้และรับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมทั้งคืนประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายต้องตระหนักถึง มิเช่นนั้นจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรม

3.5 หลักการและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

โรเจอร์ และสลิน (Roger & Slinn, 1995, อ้างถึงใน ภราเดช พยัทธิเชียร, 2544) โดยหลักการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมเป็นทรัพย์สินสมบัติที่สำคัญ และมีคุณค่าต่อการท่องเที่ยว ต้องรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพเหมือนเดิม มิให้ถูกทำลายในระยะสั้น

2. การท่องเที่ยวการจัดการกิจกรรมที่อำนวยความสะดวกประโยชน์ให้กับชุมชนแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเสมอภาคเท่ากับนักท่องเที่ยว

3. การจัดการเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อม ต้องส่งผลต่อการพัฒนาแบบยั่งยืน การท่องเที่ยวต้องไม่ทำลายทรัพยากร และก่อให้เกิดผลเสียหายในอนาคตหรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

4. กิจกรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยวควรยอมรับสภาพธรรมชาติ และลักษณะของสถานที่ ซึ่งเป็นที่ตั้งเดิมของกิจกรรมหรือการพัฒนาดังกล่าว

5. ความกลมเกลียวที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว ต้องเกิดจากความต้องการของนักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่น และสถานที่ท่องเที่ยว

6. การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต้องไม่ทำลาย

ศรัทธา สมบุญธรรม (2536) ได้สรุปลักษณะสำคัญ 6 ประการ ที่ประกอบขึ้นเป็นแนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ประกอบด้วย การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ ควรมีการพิจารณาอย่างรอบคอบถึงขอบเขตที่เหมาะสม ควรมุ่งส่งเสริมรูปแบบของงานที่มีความน่าสนใจ และผลตอบแทนสูงให้กับคนในท้องถิ่น

ภราเดช พยัทธิเวียร (2542) ได้กล่าวถึงหลักการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมี 10 หลักการที่สำคัญ คือ

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอที (Using Resource Sustainably) ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติสังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวทางการทางธุรกิจในระยะยาว
2. การลดการบริโภคที่มากเกินไป และการลดของเสีย (Reducing Overconsumption and Waste) จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาวและเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยว
3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลาย (Maintaining Diversity) ของธรรมชาติสังคม และวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์ (Integrating Tourism into Planning) การพัฒนาแห่งชาติการพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว
5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Supporting Local Economy) โดยพิจารณาด้านราคาและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย
6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่น (Involving Local Communities) ในสาขาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชากรและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการท่องเที่ยว
7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Consulting Stakeholders and the Public) มีความจำเป็นในการที่จะร่วมงานไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งร่วมแก้ปัญหาและลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่าง
8. การฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืน ต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับจะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยว
9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างพร้อมข้อมูล จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ (Marketing Tourism Responsibly) และเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติสังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและจะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยว

10. การวิจัยและการติดตามตรวจสอบ (Undertaking Research) อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และนักลงทุน การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักจริยธรรม ของการท่องเที่ยวตาม ข้อบัญญัติขององค์การท่องเที่ยวโลก 11 ประการ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวจะต้องสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน
2. การท่องเที่ยวเป็นหนทางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้
3. การท่องเที่ยวเป็นปัจจัยของการพัฒนาที่ยั่งยืน
4. การท่องเที่ยวเป็นทั้งผู้ใช้และผู้ปกป้องรักษามรดกทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ
5. การท่องเที่ยวคือกิจกรรมที่จะสร้างประโยชน์ต่อประเทศและชุมชนเจ้าของบ้าน
6. ผู้ประกอบการคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยว ควรถือเป็นภารกิจที่ต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน ในการพัฒนาการท่องเที่ยว
7. สิทธิในการท่องเที่ยว ย่อมต้องได้รับการคุ้มครอง
8. นักท่องเที่ยวมีเสรีภาพในการเดินทางท่องเที่ยวที่ต้องเคารพต่อชุมชนหรือเจ้าของบ้าน
9. สิทธิของแรงงานและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ควรได้รับการคุ้มครอง
10. หลักจรรยาบรรณการท่องเที่ยวโลก พึงถูกนำไปปฏิบัติร่วมกัน
11. พัฒนาร่วมกันในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ นานาประเทศ ให้การสำคัญเพื่อการมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ และนานาชาติ ตามหลัก ปรัชญาสากลว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Environmentally Sustainable Development) โดยให้ความสำคัญแก่การให้การศึกษาหรือการเรียนรู้ หรือมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์มากกว่า การจัด การลดหรือปราศจากผลกระทบและนักท่องเที่ยวพึงพอใจเท่านั้นแต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษา สิ่งแวดล้อม และให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว (สาระดีดี.คอม, ออนไลน์)

หลักการสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 2 ประการ คือ ประการแรก ต้องเป็นการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และประการที่ 2 ต้องเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (บุญพา คำวิเศษณ์, 2554)

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีผลต่อเนื่องไปในระยะเวลายาวนาน มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ จะต้องดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ใช้ประโยชน์ได้ต่อไปชั่วลูกชั่วหลาน ไม่ใช่ เพียงเพื่อคนในรุ่นปัจจุบัน เท่านั้น และต้องให้มีการร่วมมือกันทุกระดับทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น ในการวางแผนการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ชุมชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน อย่างเป็นธรรมด้วย (บุญพา คำวิเศษณ์, 2554)

ส่วนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย โดยการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม และตระหนักในคุณค่าของมรดกทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น ร่วมกับชุมชนในท้องถิ่น (บุญพา คำวิเศษณ์, 2554)

จากหลักการสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2 ประการดังกล่าว เชื่อว่าเป็นแนวทางที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้เจริญเติบโตต่อไปได้ในอนาคต โดยลดผลกระทบในทางลบให้เหลือน้อยลง ปัจจุบันได้มีรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปรากฏให้เห็นแล้วในหลายพื้นที่ของประเทศไทย และคงจะขยายตัวมากยิ่งขึ้นในระยะเวลาต่อไป

4.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกแห่งการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน (มิติ) ที่ประกอบด้วย การพิจารณาด้านพื้นที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้เกี่ยวข้องและรูปแบบการจัดการ กล่าวคือ (บุญพา คำวิเศษณ์, 2554)

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเป็นธรรมชาติเป็นหลักมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ

2. องค์ประกอบด้านการจัดการเป็นการท่องเที่ยว ที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (no or low impact) มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกัน และกำจัดมลพิษและควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ (learning process) โดยมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนัก และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน ท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

ข้อกำหนดที่ชัดเจนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของลักษณะพื้นฐานที่เป็นหลักการทั้ง 4 ด้าน หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ของลักษณะดังกล่าว

แล้วจัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่ง ความสมบูรณ์จะลดน้อยลงจนอาจเป็นการจัดการที่ส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ

คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นศัพท์บัญญัติที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) นำมาใช้อย่างเป็นทางการใน พ.ศ. 2541 โดยให้ความหมายตรงกับคำว่า Ecotourism ในภาษาอังกฤษ ศัพท์บัญญัตินี้ได้รับความเห็นชอบจากราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญญัติศัพท์แล้ว เพื่อขยายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะขอยกกล่าวถึงคำนิยามที่นักวิชาการได้ให้ไว้ในที่ต่าง ๆ ดังนี้

องค์การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme -UNEP) สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism Society) และองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) (บุญพา คำวิเศษณ์, 2554) ให้คำนิยามว่า "การท่องเที่ยวที่ไม่เป็นการรบกวนลักษณะทางธรรมชาติมุ่งหวังในด้านการศึกษามีความพอใจต่อทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ตามธรรมชาติ มีความเข้าใจต่อวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมาของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยไม่เป็นการรบกวนต่อระบบนิเวศ ในขณะที่เดียวกันก็สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่จะทำให้เกิดการอนุรักษ์ต่อทรัพยากรของประชากรในท้องถิ่น"

ราฟ บุคเลย์ (Raff Buckley, 1992 อ้างถึงใน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542) นิยามว่า คือ การท่องเที่ยวที่ถูกจัดการดูแลอย่างยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติมีการศึกษาด้านการเรียนรู้วัฒนธรรม และ/หรือ สิ่งแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ และสร้างความพึงพอใจแก่ทั้งนักท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2555, อ้างถึงใน บุญพา คำวิเศษณ์, 2554) ให้คำนิยามว่า "การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ"

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

กรมป่าไม้ (2548 อ้างถึงใน บุญพา คำวิเศษณ์, 2554) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็น "การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบต่อ โดยไม่ก่อให้เกิด การรบกวนหรือความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่มีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่น เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลิน ไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรม ที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น อีกทั้งช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอีกด้วย"

จากการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ทำความเข้าใจกับพัฒนาการทางวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศ ในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ชาวบ้านในท้องถิ่นได้รับประโยชน์โดยตรงจากการอนุรักษ์ธรรมชาติแวดล้อม

4.2 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเนื่องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมทั้งแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้น ๆ

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและจำกัดมลพิษ ภาวะและควบคุมอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการยั่งยืน

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

จากองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังกล่าว จะเห็นว่า องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมนี้จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยว

4.3 ลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco tourists)

ลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง กลุ่มนักท่องเที่ยวที่แสวงหากิจกรรมให้ มีประสบการณ์ที่หลากหลายมากขึ้น อันเป็นประสบการณ์จากการเรียนรู้ / รับรู้ เป็นนักท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ เป็นผู้สนใจใฝ่รู้ ถือว่าการเรียนรู้เป็นการสร้างคุณภาพชีวิตให้กับตน สนใจหาความรู้ ทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (บุญพา คำวิเศษณ์, 2554)

การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพของป่าเขาในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีหลักการให้ความรู้และ การสื่อความหมาย เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มเล็กเพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธรรมชาติ ก่อประโยชน์แก่ท้องถิ่น โดยชุมชนร่วมจัดการ และได้รับผลประโยชน์คือรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค และกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยว ผลที่เกิดต่อเนื่องย่อมรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของป่าเขาไว้ได้อย่างยั่งยืน (บุญพา คำวิเศษณ์, 2554)

รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระบบนิเวศภูเขา (บุญพา คำวิเศษณ์, 2554)

1. การเดินเส้นทางธรรมชาติ เส้นทางธรรมชาติ (nature trail) หมายถึง เส้นทางที่กำหนดไว้ หรือแนะนำให้นักท่องเที่ยว เดินชมสภาพธรรมชาติของพื้นที่แห่งหนึ่งแห่งใด เช่น บริเวณป่าไม้ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทั้งนี้เพื่อมิให้นักท่องเที่ยวหลงทางหรือเดินสะเปะสะปะไปเหยียบย่ำทำลายพืชพรรณไม้ หรือได้รับอันตรายจากอุบัติเหตุตามเส้นทางเดินจะมีเครื่องหมายบอกทาง รวมทั้งมีป้ายแนะนำชื่อพรรณไม้ต่างๆ และสิ่งที่นักท่องเที่ยวควรทราบในสถานที่นั้น มีการทำเส้นทางให้เดินได้อย่างสะดวกสบายพอสมควร และไม่เกิดอันตราย

2. การส่องสัตว์/ดูนก เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาพฤติกรรมของสัตว์ป่าและนกชนิดต่างๆในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ของมัน โดยการมองจากกล้องส่องทางไกล การส่องไฟฉายในช่วงเวลากลางคืน และการ ถ่ายภาพ บริเวณพื้นที่ซึ่งเหมาะสำหรับการท่องเที่ยว ในรูปแบบนี้ได้แก่อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า สวนสัตว์เปิด และอุทยานนกน้ำ รวมทั้งสถานที่บางแห่งซึ่งมีนกย้ายถิ่นตามฤดูกาล บินมาเกาะอาศัยอยู่เป็น จำนวนมาก

3. การสำรวจถ้ำ/น้ำตก เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นิยมกันมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นจำนวนมากในประเทศไทย ส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาให้เดินทางเข้าถึงได้ไม่ยากนัก ถ้าเป็นลักษณะภูมิประเทศที่พบมากในบริเวณภูเขาหินปูน หากเกิดตามบริเวณ ชายฝั่งทะเล เรียกว่า ถ้ำทะเล ภายในถ้ำมักมีหินงอกหินย้อยสวยงาม หากเป็นถ้ำขนาดใหญ่อาจมีความยาวหลายร้อยเมตรภายในถ้ำก็ได้ และเป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าไปสำรวจหรือดูความงดงามของหินงอกหินย้อยภายในถ้ำ

4. การปีนเขา/ไต่เขา เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่เคยชิน และเพิ่งจะเริ่มนำเข้ามาเผยแพร่โดยนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศเมื่อไม่นานมานี้ การปีนเขา/ไต่เขาต้องอาศัยประสบการณ์เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ นอกจากนี้ยังต้องมีเครื่องมือและอุปกรณ์ช่วย ปัจจุบันกิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทนี้มีทำกันบ้างตามหน้าผาชันบริเวณชายฝั่งทะเล บางแห่งในภาคใต้ของประเทศ

5. การขี่ม้า/นั่งช้าง การขี่ม้าหรือนั่งช้างเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่สร้างความสนุกสนานตื่นเต้น ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้าไป ชมสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ โดยเฉพาะการนั่งช้างซึ่งเหมาะสำหรับการเข้าไปในบริเวณป่า อันเป็นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของ สัตว์ชนิดนี้

6. การขี่รถจักรยานชมภูมิประเทศ การขี่รถจักรยานชมภูมิประเทศให้ทั้งความเพลิดเพลินในการชมภูมิประเทศสองข้างทาง และ การออกกำลังกาย จึงเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวในวัยหนุ่มวัยสาว ปัจจุบันมีรถจักรยานที่ออกแบบให้ขี่ได้คล่องแคล่วและเบาแรง เหมาะสำหรับการเดินทางในระยะไกล และการเดินทางขึ้นลงตามลาดเขาเรียกชื่อรถจักรยานดังกล่าวว่ารถจักรยานเสือภูเขา

7. การกางเต็นท์นอนพักแรม การกางเต็นท์นอนพักแรมเป็นกิจกรรมที่นิยมทำกันในบริเวณอุทยานแห่งชาติ หรือในสถานที่ซึ่งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้โดยเฉพาะ เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวซึ่งนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในตอนกลางคืน อาจมีกิจกรรมอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น การส่องสัตว์ การสังสรรค์รอบกองไฟหรือการเล่นแคมป์ไฟ (campfire) การดูดาว

4.4 หลักการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แนวทางปฏิบัติในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีดังนี้ (บุญพา คำวิเศษณ์, 2554)

1. การกำหนดเขตของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว (Zoning of the various Activities) โดยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วย

2. การควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบนิเวศที่มีความเปราะบางทางธรรมชาติ (Fragile Ecosystem) โดยการนำแนวคิด “ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว” (Carrying Capacity) มาประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

3. การจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยวทั้งในแง่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการปฏิบัติตัวเพื่อเพิ่มคุณค่า ให้กับประสบการณ์จากการท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์เล่าประวัติย่อของชุมชน หรือแหล่งท่องเที่ยวก่อนหรือระหว่างการเดินทางไปจนถึงตลอดจนลักษณะที่สำคัญๆ ของพื้นที่นั้น ๆ หรืออาจจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (Tourist Information Center) ในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ๆ เพื่อให้ภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวกำลังจะไปเยือน

4. การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงเพิ่มขึ้นเพื่อช่วยลดความแออัดให้กับพื้นที่จังหวัดท่องเที่ยวหลัก

5. การนำกฎหมายมาบังคับใช้อย่างจริงจังสำหรับผู้กระทำการฝ่าฝืน เช่น การลักลอบตัดไม้การลักลอบเก็บพันธุ์ไม้ และการลักลอบเก็บพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ในแนวปะการัง

6. การควบคุมสิ่งต่าง ๆ ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม รวมทั้งการควบคุมระบบกำจัดขยะและน้ำเสียจากสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

4.5 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถแบ่งได้ในหลายลักษณะ ดังนี้ (บุญพา คำวิเศษณ์, 2554)

1. กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามลักษณะของกลุ่มนักท่องเที่ยว แบ่งได้ 3 รูปแบบ

1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบผจญภัยส่วนตัว (Frontier eco-tourism) เป็นการท่องเที่ยวแบบส่วนตัวหรือกลุ่มเล็ก ไม่เกิน 10 คน ไปในพื้นที่ธรรมชาติห่างไกล และมีคนไปน้อย ใช้ยานพาหนะแบบไม่ใช่เครื่องยนต์ โดยทั่วไปจะเป็นนักท่องเที่ยวที่มีความสามารถในการเอาตัวรอดสูง พึ่งพาสิ่งอำนวยความสะดวกน้อย เช่น การเดินป่า การล่องแพ และการล่องเรือ

1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นกลุ่มเล็ก (Small group ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีความเป็นส่วนตัวในกลุ่มเล็กประมาณ 15 คน หรือน้อยกว่า แต่ใช้ยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์ขนาดเล็ก ไม่ต้องพึ่งพาตนเองมากเท่าแบบแรก เช่น การขี่จักรยาน เป็นต้น

1.3 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบกลุ่มใหญ่ (Popular eco-tourism) เป็นการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมาก พึ่งพาตนเองน้อย ไม่ชอบการทำทนาย แต่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกมาก

2. การแบ่งลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามช่วงเวลา แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ

2.1 Principles of Sustainable Design Related to Ecotourism เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเมื่อประมาณ 20 ปี แล้ว โดยได้เปลี่ยนหลักการของการสร้างรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมในแนวใหม่ ที่ยึดถือความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นหลักซึ่งมีความตระหนัก และสำนึกในการเคารพต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ความเป็นเอกภาพของสรรพสิ่ง ความบริสุทธิ์ของอากาศ น้ำ และดิน

2.2 Regional Environmentally Based Tourism Development Planning Model เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในช่วงประมาณ 6-7 ปีที่ผ่านมา โดยได้สร้างรูปแบบของการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละท้องถิ่นในระดับมหภาคขึ้น ซึ่งอาจแบ่งพื้นที่ของแต่ละท้องถิ่นเป็นเขตต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้เพื่อเป็นการพัฒนา เช่น เขตพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติ เขตพื้นที่รักษาพันธุ์ สัตว์ป่า เขตพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น จะได้เป็นแผนพัฒนาในทุกด้านอย่างกลมกลืนในแผนเดียวกันทั้งแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.3 Greening Mass Tourism เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในช่วงปัจจุบันโดยได้ปรับเปลี่ยนการท่องเที่ยวแบบมวลชนจำนวนมากที่มุ่งการจัดการเชิงพาณิชย์แต่เพียงอย่างเดียวมาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวมวลชนจำนวนมากที่มุ่งจัดการเชิงพาณิชย์ พร้อมทั้งอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ซึ่งมีการสร้างจิตสำนึกให้ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายมีความห่วงใยในสิ่งแวดล้อม เช่น การเจ็ดน้ำเที่ยวแบบ Greening of Thailand Tours หรือการจัด การโรงแรมแบบ Greening of Hotels เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในช่วงประมาณ 3 ทศวรรษที่ผ่านมาคำว่ากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ยังนับว่าเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่ และยังไม่เป็นปรากฏแพร่หลายมากนัก ในส่วนของอุทยานแห่งชาติซึ่งมีแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่น่าสนใจในแต่ละแห่งนั้นก็จัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมและศึกษาธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีนักนิเวศวิทยา (Ecologists) นักอนุรักษ์ (conservationists) และนักนิยมนิยมธรรมชาติ (activities) ชาวไทยเป็นจำนวนมากต่างได้สัมผัสเรียนรู้ และซึมซับเอาความรู้สึกลับซาบซึ้ง (appreciate) จากธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติมาเป็นเวลานานแล้ว

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรอนุช โกลล (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อนำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการจัดการด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของไทย พบว่าการเตรียมความพร้อมของไทยด้านการท่องเที่ยวเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนควรหันมาให้ความสนใจการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวรวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ของสังคมในปัจจุบันและอนาคต โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างชาญฉลาดเพื่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ตลอดไปอย่างไรก็ตามแนวคิดของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สามารถพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติชุมชนชนบทธรรมนิยม ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชนชนบทธรรมนิยม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน
3. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศชุมชน ชนบทธรรมนิยม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยวการประสานความต้องการทางเศรษฐกิจการคงอยู่ของสังคมและการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐยังมีส่วนสำคัญในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ในฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบาย และวางรากฐานสำคัญในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นจึงควรพิจารณาการจัดวางนโยบายให้เกิดความเชื่อมโยงบูรณาการในทุกระดับและควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในการในการจัดทำนโยบาย

คณิงภรณ์ วงเวียน (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง เพื่อศึกษา 1.สถานการณ์การท่องเที่ยวของเกาะเสม็ด 2.ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะเสม็ด 3.สร้างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง พบว่า 1.เกาะเสม็ดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความพร้อม ด้านทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและป่าไม้ มีความสวยงามและจุดเด่นในด้านหาดทรายขาวละเอียด น้ำทะเลใส มีอ่าวต่างๆ มากมาย และเป็นสัญลักษณ์ของวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี มีความเหมาะสมของกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการทางการท่องเที่ยว การจัดการทางการ

ท้องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของเกาะเสม็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมากและปริมาณนักท่องเที่ยวที่ต้องการให้มาท่องเที่ยวที่เกาะเสม็ดส่วนมากอยู่ระหว่าง 200,001-500,000 คน/ปี 2.เกาะเสม็ดมีปัญหาด้านมลภาวะทาง สิ่งแวดล้อม เช่น การกำจัดขยะ การจัดการน้ำเสียทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ความขัดแย้งด้านกรรมสิทธิ์ในที่ดินและปริมาณน้ำจืดไม่เพียงพอส่วนอุปสรรคคือ ขาดการบูรณาการในการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐงบประมาณในการบริหารจัดการท่องเที่ยวและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ไม่เพียงพอขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ขาดการวางผังพื้นที่เฉพาะในการพัฒนา /อนุรักษ์เกาะเสม็ดและขาดหน่วยงานหลักหรือกลไกการประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่เกาะเสม็ดอย่างจริงจัง 3.ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง มีวิสัยทัศน์ คือ “เกาะเสม็ดเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเลที่ได้มาตรฐานและยั่งยืนในภาคตะวันออกของไทย” ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1.เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ให้แก่ประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว 2. เสริมสร้างการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบสาธารณูปโภค 3. พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการตลาดท่องเที่ยวเชิงคุณภาพอย่างยั่งยืน ซึ่งในการ ประเมิน ยุทธศาสตร์ดังกล่าวโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของเกาะเสม็ด และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

วีระศักดิ์ กราปัญญา (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน – บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาบริบทชุมชนและป่าชุมชน บ้านอ่าวท่าเลน – บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 2. ศึกษาหลักเกณฑ์กฎ กติกา ที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน – บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 3. ศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชน บ้านอ่าวท่าเลน – บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 4. ศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน – บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน 5. ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน – บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า

1. ป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน – บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มีศักยภาพเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน
2. การกำหนดหลักเกณฑ์กฎกติกา ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับ หมู่บ้าน ตำบล และออกเป็นข้อบัญญัติตำบล เพื่อบังคับใช้ให้ครอบคลุมทุกด้าน
3. การบริหารจัดการป่าชุมชนควรบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการป่าชุมชน โดยมีผู้แทนของหมู่บ้านเป็นคณะกรรมการป่าชุมชน

4. รูปแบบกิจกรรม ควรเกี่ยวเนื่องประเพณีท้องถิ่นหรือการประกอบอาชีพของชุมชน การพัฒนาควรพัฒนาในด้านการจัดการการท่องเที่ยว ด้านความรู้ในท้องถิ่น ด้านเครือข่ายการท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์และด้านความปลอดภัยและสิ่งอำนวยความสะดวก

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ชุมชนขาดการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการจัดการป่าชุมชน

วิเทศิกา ทางชั้น (2557) ได้ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีสานริมชายแดนโขง ตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยว (6 A's)

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attractions) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีสานริมชายแดนโขง ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินวิถีชีวิตชุมชน วัฒนธรรมชุมชน ประเพณี ความเชื่อ วิถีชีวิต ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ภาษา อาหารของแต่ละพื้นที่ที่มีความโดดเด่นที่แตกต่างกันไป

2. ด้านการเข้าถึง (Accessibilities) บางแหล่งเข้าถึงลำบาก บางแหล่งเข้าถึงได้ดี บางเส้นทางถนนไม่ดี ป้ายบอกทางยังไม่ชัดเจน มีน้อย และชำรุด การคมนาคมขนส่งบางประเภทยังเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถโดยสาร รถบัส รถตู้ เป็นต้น

3. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกฤดูกาลโดยส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนเช่น กิจกรรมในโฮมสเตย์ การบายศรีสู่ขวัญ การทำอาหารพื้นบ้าน การแสดงของชุมชน การสาธิตทำของที่ระลึก การทอผ้า เป็นต้น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมต่างๆที่ชุมชนจัดขึ้นได้ นักสัมผัสวิถีชีวิตวัฒนธรรมชุมชน นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และประสบการณ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างแท้จริง

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ในพื้นที่ยังมีไม่เพียงพอ บางแห่งเจ้าของพื้นที่จัดการเอง เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ร้านอาหาร ขาดการบริการที่ดีและความสะอาด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกยังไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเจ้าของพื้นที่ยังขาดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาสิ่งต่างๆในแหล่งท่องเที่ยว บางแห่งพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เหมาะสม ไม่กลมกลืนกับแหล่งท่องเที่ยวเช่น การสร้างห้องน้ำบดบังทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยวการจัดการที่จอดรถของที่พักรวมไว้ภายในวัด เป็นต้น

5. ด้านที่พักแรม (Accommodations) ในพื้นที่จังหวัดริมชายแดนโขงมีที่พักหลากหลายโดยส่วนใหญ่เป็นที่พักแรมขนาดกลางและขนาดเล็กซึ่งมีจำนวนเพียงพอกับนักท่องเที่ยวทั้งประเภทโรงแรม อพาร์ทเมนท์ รีสอร์ท โฮมสเตย์ ฯลฯ แต่มีปัญหาเรื่องการขายตัดราคากันบางแห่งที่ยังขาดที่พักแรมจำนวนห้องพักน้อย อยู่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวผู้ประกอบการจะไม่ค่อยลดราคาให้นักท่องเที่ยว

6. ด้านการจัดการและบริการท่องเที่ยว (Ancillary Services) ในพื้นที่จังหวัดริมชายแดนโขงมีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในบางแห่ง ซึ่งมีความพร้อมของเจ้าของพื้นที่ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ปัจจุบันในชุมชนยังมีการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นน้อยประชาชนขาดความเข้มแข็ง แต่มีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าไปส่งเสริมใน

ชุมชน ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของชุมชน ช่วยในเรื่องการขายและนำนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชน มีการส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน

การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาชันนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทำความเข้าใจแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยมีการศึกษาแนวคิดในด้านต่างๆ ตามกรอบแนวความคิด ดังนี้

1. แนวคิดด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ J. Pelasol (2012) มาใช้ในกรอบแนวความคิด ซึ่งประกอบด้วย ความดึงดูดใจ (Attraction), ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility), สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity), ที่พัก (Accommodation), กิจกรรม (Activity) และด้านการจัดการและบริการท่องเที่ยว (Ancillary Services)

2. แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) ซึ่งประกอบด้วย การร่วมคิด, การร่วมตัดสินใจ, การร่วมปฏิบัติ และการติดตามและประเมินผล

3. แนวคิดด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว โดยปกป้องและรักษาโอกาสให้กับคนในรุ่นต่อไป ในอนาคต ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมดที่จะสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม นำมาเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้ทราบถึงแนวคิด หลักการ และรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยระเบียบ และวิธีการวิจัยจะนำเสนอต่อไปในบทที่ 3

บทที่ 3 ระเบียบ และวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่มีรูปแบบงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวอย่าง ในบทนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ระเบียบ และวิธีวิจัย
2. พื้นที่ดำเนินการ
3. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
4. ขนาดตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง
5. เครื่องมือที่ใช้
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. ระเบียบ และวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)” ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Questionnaires) ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสรุป อภิปรายผล เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

2. พื้นที่ดำเนินการ

เขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

1. นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ระหว่างเดือน ตุลาคม 2558 – กุมภาพันธ์ 2559 จำนวน 26,486 คน (ระยะเวลาอ้างอิงจากกรมอุทยานที่เปิดให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมเขาสันหนอกว้าว อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)
2. ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์พล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกินกว่า 1 ปี จำนวน 2,678 คน

4. ขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้จำนวนแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ โดยกำหนดให้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตามการคำนวณหาขนาดตัวอย่างจากสูตร โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้ดังนี้ (Yamane, Taro, 1967)

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ระหว่างเดือน ตุลาคม 2558 – กุมภาพันธ์ 2559 จำนวน 26,486 คน

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = กลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากร
 e^2 = ความคลาดเคลื่อน

โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนคือ 0.05 แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{26,486}{1 + (26,486)(0.05)^2}$$

$$n = 394.04$$

จากการคำนวณทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 395 ราย จึงทำให้ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามในครั้งนี้สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้ที่ระดับความมั่นใจร้อยละ 95 และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเพื่อลดความคลาดเคลื่อนต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น การศึกษาครั้งนี้จึงขอ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 ราย จากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์พล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 2,678 คน

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = กลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากร
 e^2 = ความคลาดเคลื่อน

โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนคือ 0.05 แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{2,678}{1 + (2,678)(0.05)^2}$$

$$n = 349.17$$

จากการคำนวณทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 350 ราย จึงทำให้ข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามในครั้งนี้สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้ที่ระดับความมั่นใจร้อยละ 95

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยและทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นโดยการประยุกต์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยลักษณะของแบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close ended question) ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามลักษณะประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะคำถามปลายปิด เป็นคำถามแบบมาตรานามบัญญัติ ซึ่งมีให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามลักษณะปลายปิด โดยมีคำตอบให้เลือกหลายคำตอบ ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว โดยจำแนกได้ตามรายละเอียดหัวข้อดังนี้ ความดึงดูดใจ (Attraction) ,ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) ,สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ,ที่พัก (Accommodation) ,กิจกรรม (Activity) และด้านการจัดการและบริการท่องเที่ยว (Ancillary Services)

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยจำแนกได้ตามรายละเอียดหัวข้อดังนี้ ร่วมคิด ,ร่วมตัดสินใจ ,ร่วมปฏิบัติ และติดตามและประเมินผล

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนโดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ สิ่งแวดล้อม ,เศรษฐกิจ และสังคม

เกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมาย

การศึกษาครั้งนี้เนื้อหาที่จะศึกษาคือวัตถุประสงค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) การวัดระดับความสำคัญจะ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิอร์ท (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด	5	คะแนน
มีระดับความพึงพอใจมาก	4	คะแนน
มีระดับความพึงพอใจปานกลาง	3	คะแนน
มีระดับความพึงพอใจน้อย	2	คะแนน
มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	1	คะแนน

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วจะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาระดับการตัดสินใจ ใช้การ พิจารณาจากระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราภาค (Interval Scale) ((Fisher อ้างถึงใน อูมาพร นิลทวิก, 2553: 29)

$$\text{ค่าเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนสูง} - \text{คะแนนต่ำ}}{\text{ช่วง}}$$

$$\text{ค่าเฉลี่ย} = \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.8$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดการแปลความหมายตามลำดับคะแนนประเมินความคิดเห็นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	ระดับความพึงพอใจ	น้อยที่สุด

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

6.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็น

6.1.1 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ระหว่างเดือน ตุลาคม 2558 – กุมภาพันธ์ 2559 จำนวน 395 คน

6.1.2 ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรังเผล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกินกว่า 1 ปี จำนวน 350 คน

6.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดของสถาบันการศึกษา รวมทั้งการค้นจากข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อรวบรวมข้อมูล สรุปผลเพื่อใช้อ้างอิงแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ

7. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการบันทึกข้อมูลลงบนคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) สถิติที่ใช้ได้แก่

7.1 สถิติพื้นฐาน หรือสถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistical Analysis) โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในตาราง เพื่ออธิบายข้อมูลตามสมมติฐาน

7.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) (อ้างถึงใน ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P = ร้อยละหรือ % (Percentage)
f = ค่าความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ
n = จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือจำนวนประชากร

7.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ = ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

7.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (อ้างถึงใน ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541)

$$S.D. = \frac{\sqrt{\sum X - \bar{X}}}{n - 1}$$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ = ข้อมูลแต่ละค่า
 \bar{X} = ค่าเฉลี่ยของข้อมูลชุดนั้น
N = จำนวนข้อมูลจากประชากรทั้งหมด
n = จำนวนข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

7.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

7.2.1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ของนักท่องเที่ยว และชาวบ้าน มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของสองประชากร ด้วย สถิติไคสแควร์ (Chi-square) สถิติ t-test ที่ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และ สถิติ F-test (One Way ANOVA)

7.2.2 องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และ การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของสองประชากร ด้วย การวิเคราะห์การถดถอย (regression analysis)

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) 2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) และ 3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) โดยเก็บข้อมูลจาก กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำนวน 390 ราย และ ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์ผล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 350 ราย ผลการศึกษาจะนำเสนอโดยลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) และชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์ผล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
2. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว
3. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)
4. ผลการศึกษาสัมมติฐาน

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) และชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์ผล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ ยานพาหนะที่มาท่องเที่ยว ลักษณะการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยวัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) แหล่งข้อมูลที่ทำให้ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ช่วงเวลาที่มีก

เดินทางไปท่องเที่ยว และระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ปรากฏตามตารางที่ 1 – 15

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสว่างละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สมาชิกในครอบครัว และการทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาชันนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ปรากฏตามตารางที่ 16 – 22

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาชันนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	204	51.60
หญิง	191	48.40
รวม	395	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละได้ 51.60 และเป็นเพศหญิง จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละได้ 48.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18-20 ปี	53	13.40
20-30 ปี	196	49.60
31-40 ปี	98	24.80
41-50 ปี	36	9.10
51 ปี ขึ้นไป	12	3.00
รวม	395	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.60 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.80 ลำดับถัดมา มีอายุระหว่าง 18-20 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 อายุ 41-50 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10 และมีอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	14	3.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	76	19.20
มัธยมศึกษาตอนปลาย	69	17.50
ปวช./ปวส.	49	12.40
ปริญญาตรี	180	45.60
สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.80
รวม	395	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.60 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 ลำดับถัดมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ระดับปวช./ปวส. จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40 ระดับประถมศึกษา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคเหนือ	80	20.30
ภาคกลาง	48	12.20
ภาคใต้	38	9.60
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	14	3.50
ภาคตะวันออก	49	12.40
ภาคตะวันตก	39	9.90
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	127	32.20
รวม	395	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 32.2 รองลงมา คือ ภาคเหนือ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 ลำดับถัดมา คือ ภาคตะวันออก จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40 ภาคกลาง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20 ภาคตะวันตก จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 ภาคใต้ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60 และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	22	5.60
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	75	19.00
พนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน	183	46.30
รับจ้างทั่วไป	64	16.20
เกษตรกร	10	2.50
นักเรียน/นักศึกษา	41	10.40
รวม	395	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพ พนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 รองลงมา คือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 ลำดับถัดมา คือ รับจ้างทั่วไป จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40 ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 และเกษตรกร จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	36	9.10
ต่ำกว่า 5,000 บาท	88	22.30
5,001 – 10,000 บาท	73	18.50
10,000 – 20,000 บาท	99	25.10
20,001 – 30,000 บาท	76	19.20
สูงกว่า 30,000 บาท	23	5.80
รวม	395	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10 รองลงมา คือ ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.30 ลำดับถัดมา คือ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 รายได้ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 ไม่มีรายได้ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10 และสูงกว่า 30,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามยานพาหนะที่มาท่องเที่ยว

ยานพาหนะที่มาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รถส่วนตัว	61	15.40
รถโดยสารประจำทาง	184	46.60
รถบัสของกลุ่มทัวร์/บริษัท	109	27.60
อื่นๆ ระบุ.....	41	10.40
รวม	395	100.00

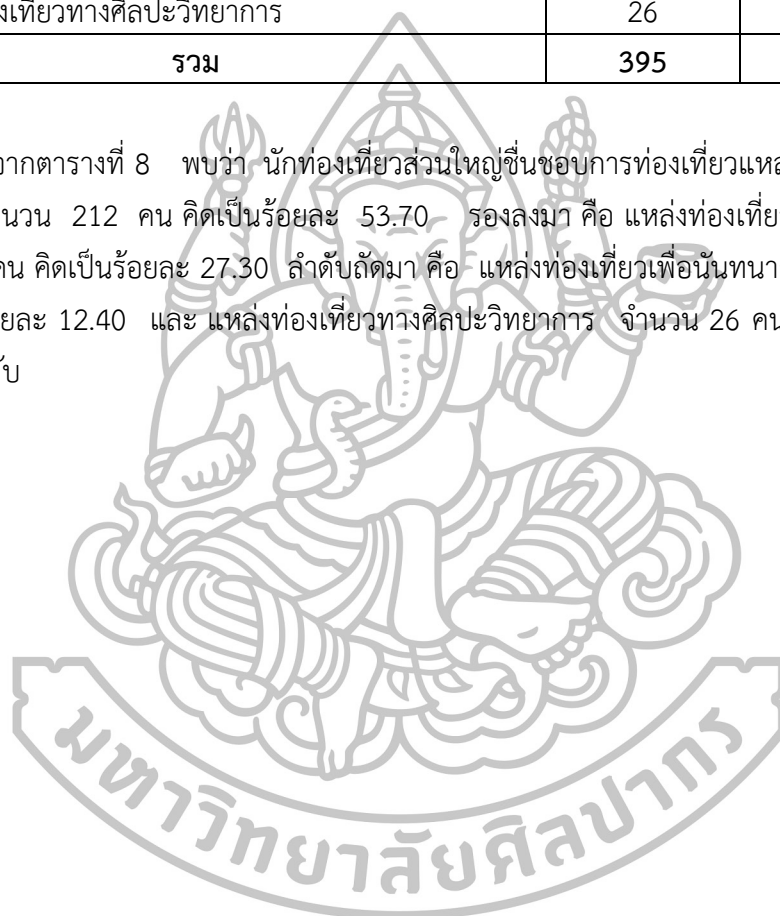
จากตารางที่ 7 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้รถโดยสารประจำทางมาท่องเที่ยว จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.60 รองลงมา คือ รถบัสของกลุ่มทัวร์/บริษัท จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.60 ลำดับถัดมา คือ รถส่วนตัว จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40 และ อื่นๆ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามลักษณะการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ

ลักษณะการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	212	53.70
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	108	27.30
แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ	49	12.40
แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ	26	6.60
รวม	395	100.00

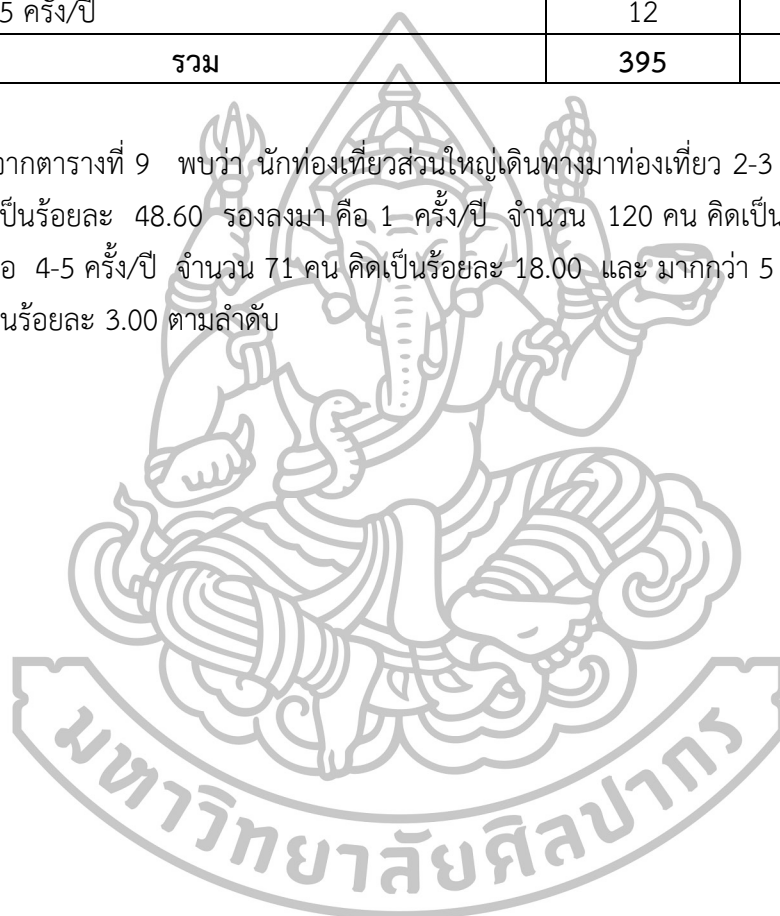
จากตารางที่ 8 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชื่นชอบการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.70 รองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 ลำดับถัดมา คือ แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40 และ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี

ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 ครั้ง/ปี	120	30.40
2-3 ครั้ง/ปี	192	48.60
4-5 ครั้ง/ปี	71	18.00
มากกว่า 5 ครั้ง/ปี	12	3.00
รวม	395	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง/ปี จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.60 รองลงมา คือ 1 ครั้ง/ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 ลำดับถัดมา คือ 4-5 ครั้ง/ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 และ มากกว่า 5 ครั้ง/ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามงบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง

งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1,000- 5,000 บาท	125	31.60
5,001-10,000 บาท	178	45.10
10, 001-15,000 บาท	69	17.50
15, 001-20,000 บาท	19	4.80
20,001-30,000 บาท	4	1.00
รวม	395	100.00

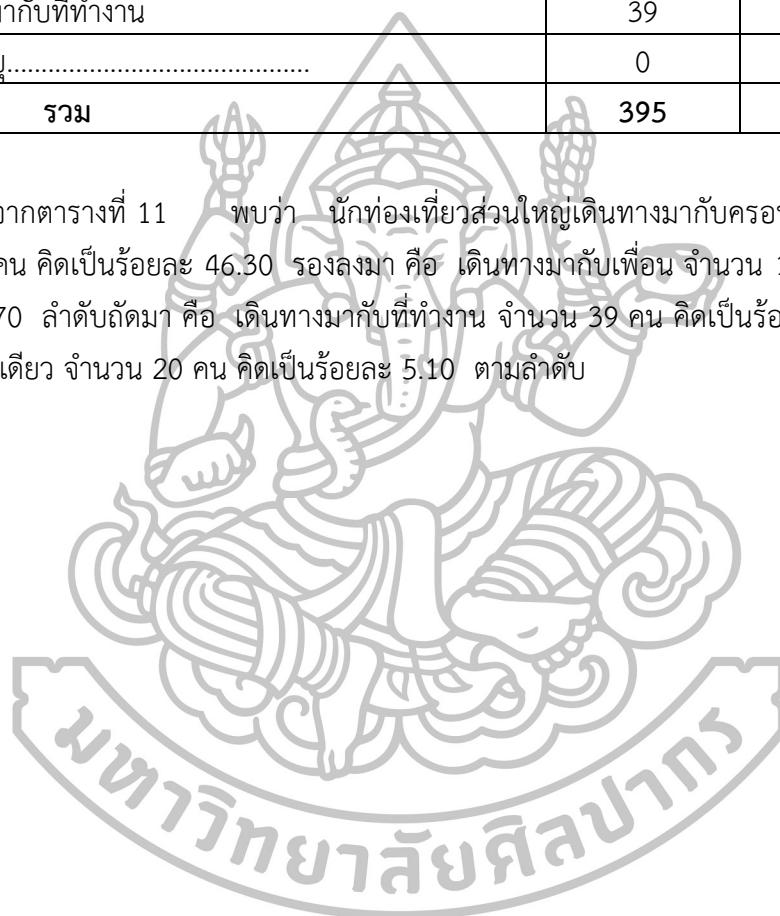
จากตารางที่ 10 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีงบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 รองลงมา คือ 1,000-5,000 บาท จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.60 ลำดับถัดมา คือ 10, 001-15,000 บาท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 ค่าใช้จ่ายระหว่าง 15, 001-20,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 และค่าใช้จ่ายระหว่าง 20,001-30,000 บาท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามบุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วย

บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เดินทางมาคนเดียว	20	5.10
เดินทางมากับครอบครัว และญาติ	183	46.30
เดินทางมากับเพื่อน	153	38.70
เดินทางมากับที่ทำงาน	39	9.90
อื่นๆ ระบุ.....	0	0
รวม	395	100.00

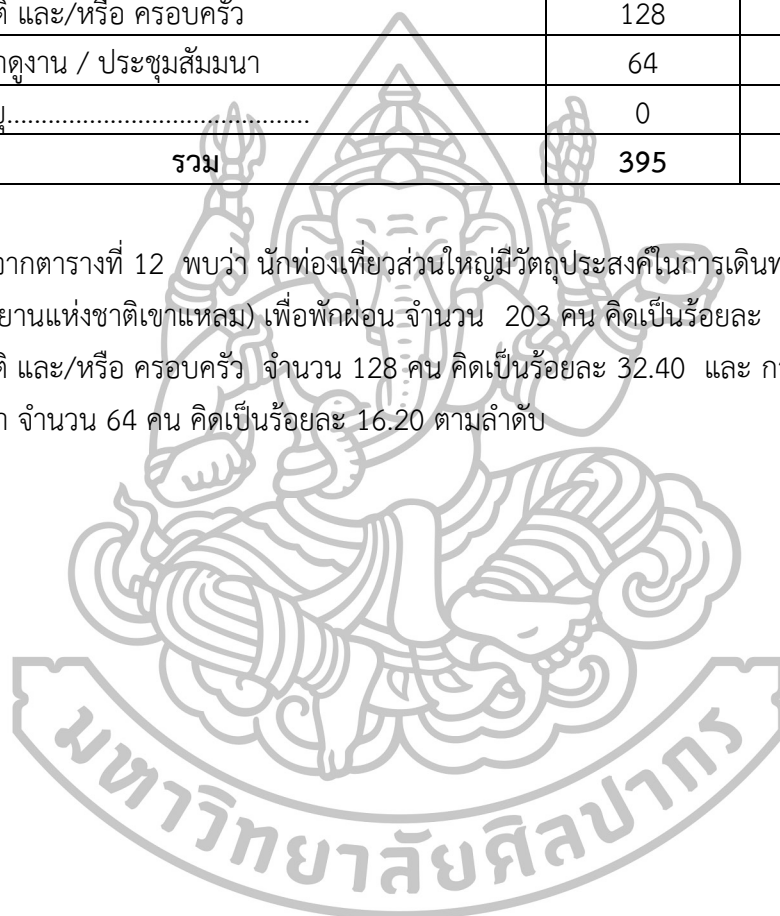
จากตารางที่ 11 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว และญาติ จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 รองลงมา คือ เดินทางมากับเพื่อน จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.70 ลำดับถัดมา คือ เดินทางมากับที่ทำงาน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 และเดินทางมาคนเดียว จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสนั่นนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

วัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสนั่นนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พักผ่อน	203	51.40
เยี่ยมญาติ และ/หรือ ครอบครัว	128	32.40
การศึกษาดูงาน / ประชุมสัมมนา	64	16.20
อื่นๆ ระบุ.....	0	0
รวม	395	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสนั่นนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) เพื่อพักผ่อน จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 51.40 รองลงมา คือ เยี่ยมญาติ และ/หรือ ครอบครัว จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.40 และ การศึกษาดูงาน / ประชุมสัมมนา จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามแหล่งข้อมูลที่ทำให้ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

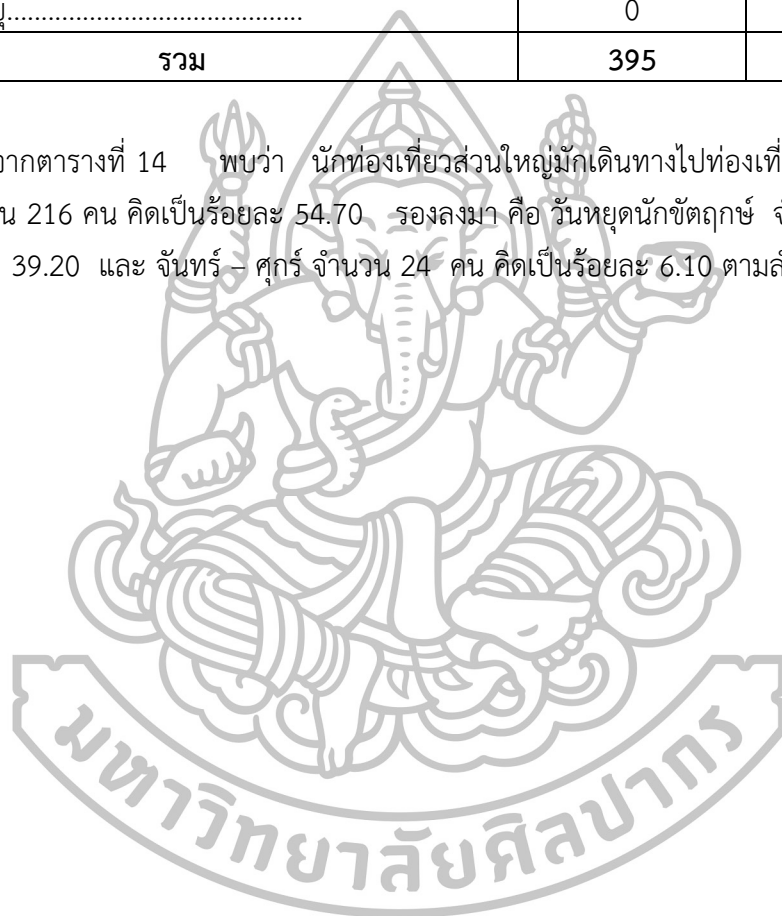
แหล่งข้อมูลที่ทำให้ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ญาติ / เพื่อน / คนรู้จัก	30	7.60
โทรทัศน์ / วิทยุ	67	17.00
เว็บไซต์	147	37.20
บริษัทนำเที่ยว	18	4.60
หนังสือท่องเที่ยว	98	24.80
หน่วยงานภาครัฐ	35	8.90
อื่นๆ ระบุ.....	0	0
รวม	395	100.00

จากตารางที่ 13 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จากเว็บไซต์ จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 รองลงมา คือ หนังสือท่องเที่ยว จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.80 ลำดับถัดมา คือ โทรทัศน์ / วิทยุ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ทราบข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.90 ทราบข้อมูลจาก ญาติ / เพื่อน / คนรู้จัก จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 และทราบข้อมูลจากบริษัทนำเที่ยว จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามช่วงเวลาที่มักเดินทางไปท่องเที่ยว

ช่วงเวลาที่มักเดินทางไปท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จันทร์ – ศุกร์	24	6.10
วันหยุดนักขัตฤกษ์	155	39.20
เสาร์ – อาทิตย์	216	54.70
อื่นๆ ระบุ.....	0	0
รวม	395	100.00

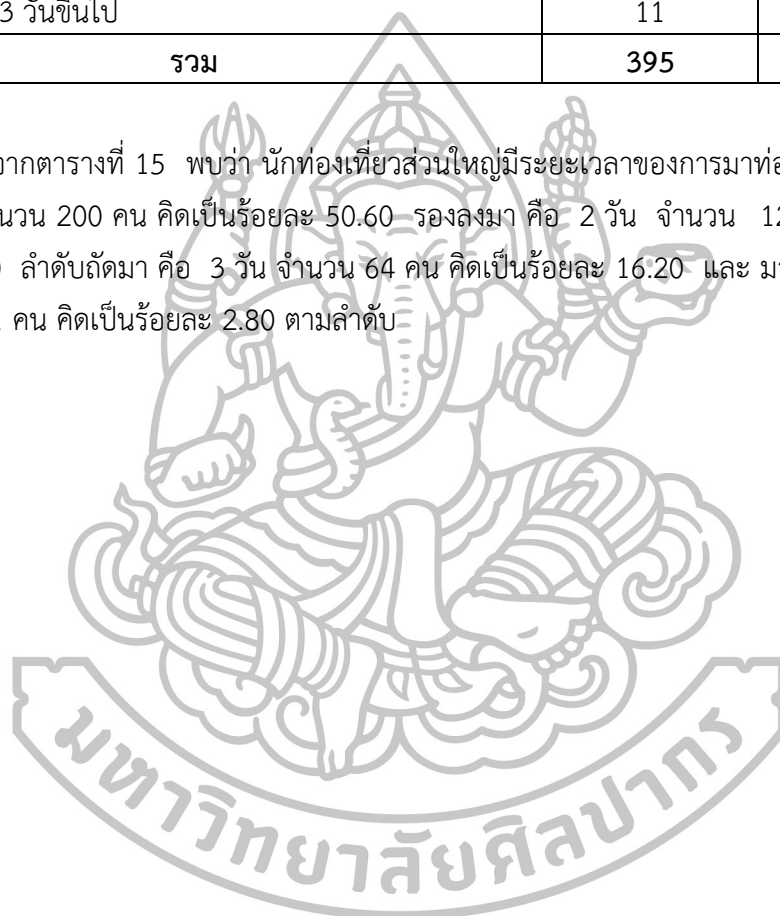
จากตารางที่ 14 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักเดินทางไปท่องเที่ยวในวันเสาร์ – อาทิตย์ จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.70 รองลงมา คือ วันหยุดนักขัตฤกษ์ จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39.20 และ จันทร์ – ศุกร์ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นหอนกาวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง

ระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 วัน	200	50.60
2 วัน	120	30.40
3 วัน	64	16.20
มากกว่า 3 วันขึ้นไป	11	2.80
รวม	395	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง 1 วัน จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.60 รองลงมา คือ 2 วัน จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 ลำดับถัดมา คือ 3 วัน จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20 และ มากกว่า 3 วันขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์พล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15-20 ปี	51	14.60
20-30 ปี	171	48.90
31-40 ปี	86	24.60
41-50 ปี	31	8.90
50 ปี ขึ้นไป	11	3.10
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 16 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์พล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่มีอายุ 20-30 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 48.90 รองลงมา คือ 31-40 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 24.60 ลำดับถัดมา คือ 15-20 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 อายุ 41-50 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.90 และอายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัด
กาญจนบุรี จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	183	52.30
หญิง	167	47.70
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 17 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัด
กาญจนบุรี ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 และหญิง จำนวน 167 คน
คิดเป็นร้อยละ 47.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	14	4.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	69	19.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย	63	18.00
ปวช./ปวส.	42	12.00
ปริญญาตรี	155	44.30
สูงกว่าปริญญาตรี	7	2.00
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 18 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 44.30 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 ลำดับถัดมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 การศึกษาระดับปวช./ปวส. จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 การศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 และการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	69	16.10
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	272	63.60
พนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน	2	0.50
รับจ้างทั่วไป	5	1.20
เกษตรกร	2	0.50
นักเรียน/นักศึกษา	69	16.10
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 19 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่มีอาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 63.60 รองลงมาคือ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10 ลำดับถัดมา คือ รับจ้างทั่วไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.20 และพนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน และ เกษตรกร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	29	6.80
ต่ำกว่า 5,000 บาท	161	37.60
5,000 – 10,000 บาท	31	7.20
10,001 – 20,000 บาท	66	15.40
20,001 – 30,000 บาท	48	11.20
สูงกว่า 30,000 บาท	15	3.50
รวม	350	100.00

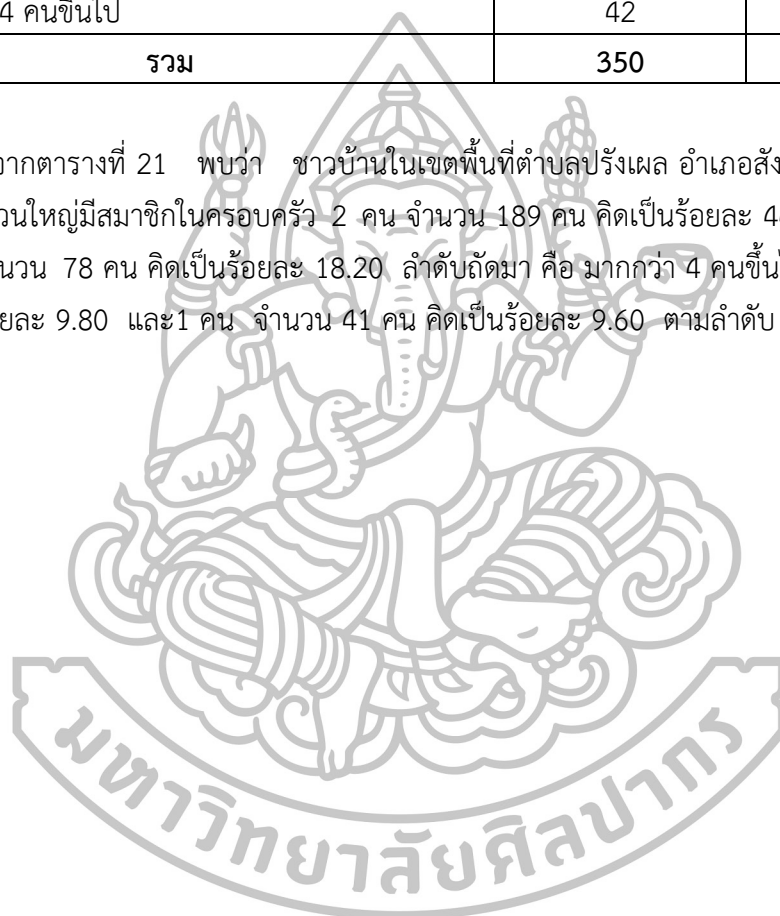
จากตารางที่ 20 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 รองลงมา คือ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40 ลำดับถัดมา คือ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20 รายได้ 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.20 ไม่มีรายได้ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 และพนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน และ สูงกว่า 30,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์พล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 คน	41	9.60
2 คน	189	44.20
3 คน	78	18.20
มากกว่า 4 คนขึ้นไป	42	9.80
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 21 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์พล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 2 คน จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 44.20 รองลงมาคือ 3 คน จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 18.20 ลำดับถัดมา คือ มากกว่า 4 คนขึ้นไป จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 9.80 และ 1 คน จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์พล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามการทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทราบ	216	50.50
ไม่ทราบ	134	31.30
รวม	350	100.00

จากตารางที่ 22 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์พล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 50.50 และไม่ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยุโรปที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว

ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยุโรปที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการบริการการท่องเที่ยวยุโรป วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาอ่านค่าเพื่อใช้ในการอภิปรายผลและนำเสนอผลการศึกษารูปตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 23 – 29

ตารางที่ 23 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยุโรปที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยรวม

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยรวม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	4.24	.647	มากที่สุด
ด้านเส้นทางคมนาคม	4.23	.608	มากที่สุด
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.22	.661	มากที่สุด
ด้านที่พัก	4.27	.656	มากที่สุด
ด้านกิจกรรม	4.27	.532	มากที่สุด
ด้านการบริการการท่องเที่ยวยุโรป	4.30	.672	มากที่สุด
รวม	4.25	.517	มากที่สุด

จากตารางที่ 23 พบว่า นักท่องเที่ยวยุโรปมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .517 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริการการท่องเที่ยวยุโรป มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .672 รองลงมา คือ ด้านที่พัก และด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .656, .532 ลำดับถัดมา คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .647 ด้านเส้นทางคมนาคม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .608 และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .661 ตามลำดับ

ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวงานวิจัย ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
สถานที่ท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ	4.31	.883	มากที่สุด
จุดชมวิว	4.24	.907	มากที่สุด
กิจกรรมเดินป่า ปีนเขา	4.28	.843	มากที่สุด
ชื่นชมธรรมชาติ เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า	4.14	.912	มากที่สุด
รวม	4.24	.647	มากที่สุด

จากตารางที่ 24 พบว่า นักท่องเที่ยวงานวิจัยมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .647 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานที่ท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .883 รองลงมา คือ กิจกรรมเดินป่า ปีนเขา มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .843 ลำดับถัดมา คือ จุดชมวิว มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .907 และชื่นชมธรรมชาติ เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .912 ตามลำดับ

ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านเส้นทางคมนาคม

ด้านเส้นทางคมนาคม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง	4.14	.926	มาก
สภาพถนนมีความสะดวกสบายตลอดเส้นทาง	4.27	.789	มากที่สุด
มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการสม่ำเสมอ	4.08	.833	มาก
มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทาง	4.40	.728	มากที่สุด
ป้ายบอกทางเข้าใจง่าย	4.11	.917	มาก
มีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้สะดวก	4.37	.849	มากที่สุด
รวม	4.23	.608	มากที่สุด

จากตารางที่ 25 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})= 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .608 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทาง มีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้สะดวก และสภาพถนนมีความสะดวกสบายตลอดเส้นทาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})= 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .728 รองลงมา คือ มีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้สะดวก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})= 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .849 ลำดับถัดมา คือ สภาพถนนมีความสะดวกสบายตลอดเส้นทาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})= 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .789 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง ป้ายบอกทางเข้าใจง่าย และมีรถโดยสารสาธารณะให้บริการสม่ำเสมอ โดยการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})= 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .926 มีป้ายบอกทางเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .917 และมีรถโดยสารสาธารณะให้บริการสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .833 ตามลำดับ

ตารางที่ 26 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมคมนาคม

ด้านสิ่งแวดล้อมคมนาคม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
สถานที่จอดรถเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	4.23	.897	มากที่สุด
จำนวนร้านอาหารและเครื่องดื่มเพียงพอ	4.34	.762	มากที่สุด
ห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งาน	4.08	.829	มาก
รวม	4.22	.661	มากที่สุด

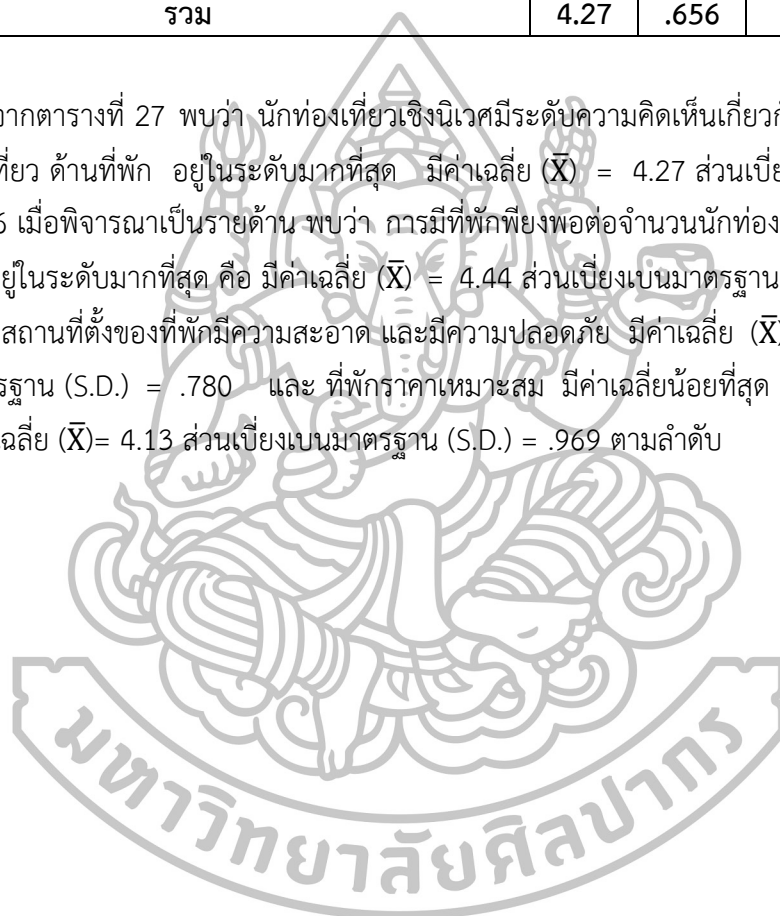
จากตารางที่ 26 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งแวดล้อมคมนาคม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .661 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า จำนวนร้านอาหารและเครื่องดื่มเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และมีอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .762 รองลงมา คือ สถานที่จอดรถเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .897 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และ ห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดและมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .829 ตามลำดับ

ตารางที่ 27 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านที่พัก

ด้านที่พัก	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
สถานที่ตั้งของที่พักมีความสะอาด และมีความปลอดภัย	4.24	.780	มากที่สุด
มีที่พักเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว	4.44	.773	มากที่สุด
ที่พักราคาเหมาะสม	4.13	.969	มาก
รวม	4.27	.656	มากที่สุด

จากตารางที่ 27 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านที่พัก อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .656 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีที่พักเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .773 รองลงมา คือ สถานที่ตั้งของที่พักมีความสะอาด และมีความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .780 และ ที่พักราคาเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .969 ตามลำดับ

ตารางที่ 28 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของ
นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านกิจกรรม

ด้านกิจกรรม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
รูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.24	.691	มากที่สุด
ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.33	.803	มากที่สุด
เจ้าหน้าที่/ผู้ดูแล ให้ความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วม กิจกรรมได้อย่างดี	4.38	.721	มากที่สุด
ช่องทางการติดต่อเข้าร่วมกิจกรรม	4.13	.859	มาก
รวม	4.27	.532	มากที่สุด

จากตารางที่ 28 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ
ทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})= 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.) = .532 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่/ผู้ดูแล ให้ความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วม
กิจกรรมได้อย่างดี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})= 4.38 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.) = .721 รองลงมา คือ ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีความเหมาะสม มี
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})อยู่ในระดับมากที่สุด คือ 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .803 ลำดับถัดมา คือ
รูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})อยู่ในระดับมากที่สุด คือ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.) = .824 และ ช่องทางการติดต่อเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และอยู่ใน
ระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})= 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .859 ตามลำดับ

ตารางที่ 29 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านการบริการการท่องเที่ยว

ด้านการบริการการท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ / ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว	4.33	.846	มากที่สุด
มีข้อมูลสารสนเทศ หรือแผ่นพับที่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	4.27	.865	มากที่สุด
แผ่นพับข้อมูลมีคุณภาพ, ความชัดเจนและเนื้อหาครบถ้วน	4.30	.797	มากที่สุด
รวม	4.30	.672	มากที่สุด

จากตารางที่ 29 พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .672 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ / ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .846 รองลงมา คือ แผ่นพับข้อมูลมีคุณภาพ, ความชัดเจนและเนื้อหาครบถ้วน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .797 และมีข้อมูลสารสนเทศ หรือแผ่นพับที่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X}) = 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .865 ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ประกอบด้วย ด้านการเสนอความคิด ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการติดตาม และประเมินผล วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาอ่านค่าเพื่อใช้ในการอภิปรายผลและนำเสนอผลการศึกษาในรูปตาราง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏตามตารางที่ 30 – 34

ตารางที่ 30 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวม

ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ด้านการเสนอความคิด	4.26	.685	มากที่สุด
ด้านการร่วมตัดสินใจ	4.20	.723	มาก
ด้านการร่วมปฏิบัติ	4.26	.642	มากที่สุด
ด้านการติดตาม และประเมินผล	4.33	.536	มากที่สุด
รวม	4.26	.497	มากที่สุด

จากตารางที่ 30 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรังเผล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .497 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตาม และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .536 รองลงมา คือ ด้านการเสนอความคิด และด้านการร่วมปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .685, .642 และด้านการร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .723 ตามลำดับ

ตารางที่ 31 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการเสนอความคิด

ด้านการเสนอความคิด	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
มีโอกาสร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	4.30	.898	มากที่สุด
มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	4.22	.919	มากที่สุด
มีโอกาสได้เสนอโครงการ หรือกิจกรรม	4.26	.856	มากที่สุด
รวม	4.26	.685	มากที่สุด

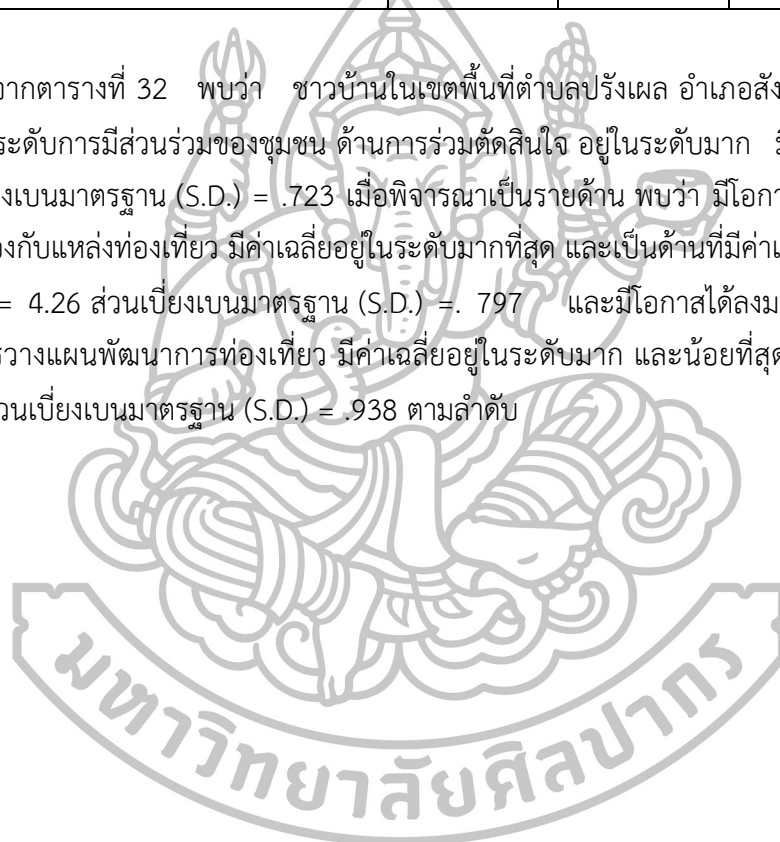
จากตารางที่ 31 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์พล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการเสนอความคิด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .685 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม มีค่าเฉลี่ยอยู่สูงที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .898 รองลงมา คือ มีโอกาสได้เสนอโครงการ หรือกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .856 และมีโอกาสร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .919 ตามลำดับ

ตารางที่ 32 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการร่วมตัดสินใจ

ด้านการร่วมตัดสินใจ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
มีโอกาสดำเนินการเข้าร่วมประชุมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว	4.13	.938	มาก
มีโอกาสดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว	4.26	.797	มากที่สุด
รวม	4.20	.723	มาก

จากตารางที่ 32 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์ อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .723 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีโอกาสดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .797 และมีโอกาสดำเนินการเข้าร่วมประชุมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .938 ตามลำดับ

ตารางที่ 33 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการร่วมปฏิบัติ

ด้านการร่วมปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว	4.11	.923	มาก
มีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อสมทบทุนในการ ดำเนินกิจกรรม	4.36	.851	มากที่สุด
มีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว	4.27	.884	มากที่สุด
มีโอกาเป็นคณะกรรมการจัดงาน หรือกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	4.33	.778	มากที่สุด
ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว	4.24	.779	มากที่สุด
รวม	4.26	.642	มากที่สุด

จากตารางที่ 33 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการร่วมปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .642 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อสมทบทุนในการ ดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .851 รองลงมา คือ มีโอกาเป็นคณะกรรมการจัดงาน หรือกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .778 ลำดับถัดมา คือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .884 การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .779 และ การได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .923 ตามลำดับ

ตารางที่ 34 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการติดตาม และประเมินผล

ด้านการร่วมปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลค่าใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน	4.42	.786	มากที่สุด
ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน	4.22	.937	มากที่สุด
หน่วยงานของรัฐแต่งตั้ง หรือมอบหมายให้ท่านเป็นผู้ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการการท่องเที่ยว	4.26	.690	มากที่สุด
ร่วมกับภาครัฐติดตามความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน	4.37	.741	มากที่สุด
ติดตามกิจกรรม / โครงการ และหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง	4.38	.683	มากที่สุด
รวม	4.33	.536	มากที่สุด

จากตารางที่ 34 พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการติดตาม และประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .536 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลค่าใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .786 รองลงมา คือ การติดตามกิจกรรม / โครงการ และหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .683 ลำดับถัดมา คือ การร่วมกับภาครัฐติดตามความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .741 ผู้ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .690 และการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = .937 ตามลำดับ

4. ผลการศึกษาสมมติฐาน

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ของนักท่องเที่ยว และชาวบ้าน มีผลต่อการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของประชากร 2 กลุ่ม โดย สุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และการทดสอบด้วยการวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

สมมติฐาน 1.1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) แตกต่างกัน

ตารางที่ 34 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	ชาย		หญิง		t-test	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	4.18	.618	4.31	.672	384.420	.038*
2. ด้านเส้นทางคมนาคม	4.15	.585	4.32	.621	386.918	.006*
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.12	.663	4.32	.644	393	.003*
4. ด้านที่พัก	4.17	.652	4.38	.645	393	.001*
5. ด้านกิจกรรม	4.23	.517	4.31	.546	387.382	.112
6. ด้านการบริการการท่องเที่ยว	4.25	.677	4.36	.664	393	.111

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 34 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ พบว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่พัก มีค่า Sig. = .038, .006, .003 และ .001 น้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่พัก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 1.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อองค์ ประกอบทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ตารางที่ 35 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	F-Ratio	Sig.
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	1.326	.206
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
2. ด้านเส้นทางคมนาคม	ระหว่างกลุ่ม	4	.201	.938
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	4	.155	.964
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
4. ด้านที่พัก	ระหว่างกลุ่ม	4	.328	.859
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
5. ด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	.516	.724
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
6. ด้านการบริการการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	1.175	.321
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 35 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ พบว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการบริการการท่องเที่ยว มีค่า Sig. = .260, .938, .961, .859, .724 และ .321 มากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 1.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว แตกต่างกัน

ตารางที่ 36 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	F-Ratio	Sig.
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	5	1.385	.229
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		
2. ด้านเส้นทางคมนาคม	ระหว่างกลุ่ม	5	.728	.603
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	5	.460	.806
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		
4. ด้านที่พัก	ระหว่างกลุ่ม	5	.768	.573
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		
5. ด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	5	1.464	.201
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		
6. ด้านการบริการการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	5	1.363	.238
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 36 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการบริการการท่องเที่ยว มีค่า Sig. = .229, .603, .806, .573, .201 และ .238 มากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 1.4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว แตกต่างกัน

ตารางที่ 37 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิลำเนา

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	F-Ratio	Sig.
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	1.766	.105
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
2. ด้านเส้นทางคมนาคม	ระหว่างกลุ่ม	4	1.002	.424
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	4	.765	.598
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
4. ด้านที่พัก	ระหว่างกลุ่ม	4	.352	.908
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
5. ด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	.242	.962
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
6. ด้านการบริการการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	.973	.443
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 37 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการบริการการท่องเที่ยว มีค่า Sig. = .105, .424, .598, .908, .962 และ .443 มากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 1.5 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว แตกต่างกัน

ตารางที่ 38 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตามอาชีพ

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	F-Ratio	Sig.
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	.341	.850
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
2. ด้านเส้นทางคมนาคม	ระหว่างกลุ่ม	4	.385	.819
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	4	.531	.713
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
4. ด้านที่พัก	ระหว่างกลุ่ม	4	1.342	.254
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
5. ด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	.357	.839
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		
6. ด้านการบริการการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	.248	.911
	ภายในกลุ่ม	390		
	รวม	394		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 38 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตามอาชีพ พบว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการบริการการท่องเที่ยว มีค่า Sig. = .850, .819, .713, .254, .839 และ .911 มากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 1.6 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

ตารางที่ 39 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	F-Ratio	Sig.
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	5	.983	.428
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		
2. ด้านเส้นทางคมนาคม	ระหว่างกลุ่ม	5	1.279	.272
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	5	.815	.539
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		
4. ด้านที่พัก	ระหว่างกลุ่ม	5	1.519	.183
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		
5. ด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	5	.719	.610
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		
6. ด้านการบริการการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	5	1.311	.259
	ภายในกลุ่ม	389		
	รวม	394		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 39 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ด้านกิจกรรม และด้านการบริการการท่องเที่ยว มีค่า Sig. = .428, .272, .539, .183, .610 และ .259 มากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 1.7 ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ตารางที่ 40 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	Chi-Square	Sig.	ความสัมพันธ์
1. ยานพาหนะที่มาท่องเที่ยว	19.688	.844	ไม่สัมพันธ์
2. ลักษณะของการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ	38.156	.075	ไม่สัมพันธ์
3. ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี	14.236	.979	ไม่สัมพันธ์
4. งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	36.743	.434	ไม่สัมพันธ์
5. บุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยกัน	24.597	.597	ไม่สัมพันธ์
6. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสนหนอก้าว	9.600	.944	ไม่สัมพันธ์
7. แหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอก้าว	48.654	.328	ไม่สัมพันธ์
8. ช่วงเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว	40.025	.002*	สัมพันธ์
9. ระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	23.918	.635	ไม่สัมพันธ์

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 40 พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านช่วงเวลาเดินทาง มีค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านช่วงเวลาเดินทางมีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐาน 1.8 ปัจจัยพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 41 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม

ปัจจัยพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	Chi-Square	Sig.	ความสัมพันธ์
1. ยานพาหนะที่มาท่องเที่ยว	36.427	.713	ไม่สัมพันธ์
2. ลักษณะของการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ	59.028	.042*	สัมพันธ์
3. ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี	40.843	.522	ไม่สัมพันธ์
4. งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	62.002	.271	ไม่สัมพันธ์
5. บุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยกัน	36.411	.714	ไม่สัมพันธ์
6. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสันหนอกว้าว	12.651	.994	ไม่สัมพันธ์
7. แหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว	76.047	.290	ไม่สัมพันธ์
8. ช่วงเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว	84.395	.000*	สัมพันธ์
9. ระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	24.810	.984	ไม่สัมพันธ์

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 41 พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านลักษณะของการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ และด้านช่วงเวลาที่เดินทาง มีค่า Sig. เท่ากับ .042 และ .002 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านลักษณะของการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ และด้านช่วงเวลาที่เดินทาง มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐาน 1.9 ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 42 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	Chi-Square	Sig.	ความสัมพันธ์
1. ยานพาหนะที่มาท่องเที่ยว	12.436	.975	ไม่สัมพันธ์
2. ลักษณะของการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ	35.712	.059	ไม่สัมพันธ์
3. ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี	41.517	.015*	สัมพันธ์
4. งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	57.903	.003*	สัมพันธ์
5. บุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยกัน	14.542	.933	ไม่สัมพันธ์
6. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสนั่นนอกแก้ว	7.479	.963	ไม่สัมพันธ์
7. แหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว	58.265	.031*	สัมพันธ์
8. ช่วงเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว	61.327	.000*	สัมพันธ์
9. ระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	12.559	.973	ไม่สัมพันธ์

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 42 พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง แหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว และแหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว มีค่า Sig. เท่ากับ .015, .003, .031 และ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง แหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว และแหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐาน 1.10 ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านที่พัก

ตารางที่ 43 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านที่พัก

ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	Chi-Square	Sig.	ความสัมพันธ์
1. ยานพาหนะที่มาท่องเที่ยว	17.060	.707	ไม่สัมพันธ์
2. ลักษณะของการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ	13.920	.873	ไม่สัมพันธ์
3. ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี	8.848	.990	ไม่สัมพันธ์
4. งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	28.666	.430	ไม่สัมพันธ์
5. บุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยกัน	13.802	.878	ไม่สัมพันธ์
6. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสนั่นนอกแก้ว	5.088	.985	ไม่สัมพันธ์
7. แหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นนอกแก้ว	25.189	.889	ไม่สัมพันธ์
8. ช่วงเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว	35.356	.001*	สัมพันธ์
9. ระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	11.113	.961	ไม่สัมพันธ์

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 43 ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านช่วงเวลาเดินทางท่องเที่ยว มีค่า Sig. เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านช่วงเวลาเดินทางท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านที่พัก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐาน 1.11 ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม

ตารางที่ 44 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม

ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	Chi-Square	Sig.	ความสัมพันธ์
1. ยานพาหนะที่มาท่องเที่ยว	12.738	.991	ไม่สัมพันธ์
2. ลักษณะของการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ	28.311	.395	ไม่สัมพันธ์
3. ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี	10.492	.998	ไม่สัมพันธ์
4. งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	29.815	.757	ไม่สัมพันธ์
5. บุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยกัน	18.473	.888	ไม่สัมพันธ์
6. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสนหนอกว้าว	7.685	.983	ไม่สัมพันธ์
7. แหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอกว้าว	32.676	.915	ไม่สัมพันธ์
8. ช่วงเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว	50.323	.000*	สัมพันธ์
9. ระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	22.285	.723	ไม่สัมพันธ์

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 44 ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านช่วงเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว มีค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านช่วงเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐาน 1.12 ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว

ตารางที่ 45 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว

ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	Chi-Square	Sig.	ความสัมพันธ์
1. ยานพาหนะที่มาท่องเที่ยว	20.707	.656	ไม่สัมพันธ์
2. ลักษณะของการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ	26.394	.333	ไม่สัมพันธ์
3. ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี	43.316	.009*	สัมพันธ์
4. งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	24.137	.839	ไม่สัมพันธ์
5. บุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยกัน	14.774	.927	ไม่สัมพันธ์
6. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสันทนอกว้าว	8.572	.930	ไม่สัมพันธ์
7. แหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันทนอกว้าว	29.004	.901	ไม่สัมพันธ์
8. ช่วงเวลาที่ใช้เดินทางท่องเที่ยว	47.144	.000*	สัมพันธ์
9. ระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง	18.981	.753	ไม่สัมพันธ์

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 45 พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี และด้านช่วงเวลาที่ใช้เดินทางท่องเที่ยว มีค่า Sig. เท่ากับ .009 และ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี และด้านช่วงเวลาที่ใช้เดินทางท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ของชาวบ้าน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของประชากร 2 กลุ่ม โดยสุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และ การทดสอบด้วยการวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

สมมติฐาน 2.1 ชาวบ้านที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) แตกต่างกัน

ตารางที่ 46 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามอายุของชาวบ้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	F-Ratio	Sig.
1. ด้านการเสนอความคิด	ระหว่างกลุ่ม	4	.668	.615
	ภายในกลุ่ม	345		
	รวม	349		
2. ด้านการร่วมตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	4	.259	.904
	ภายในกลุ่ม	345		
	รวม	349		
3. ด้านการร่วมปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	4	.442	.778
	ภายในกลุ่ม	345		
	รวม	349		
4. ด้านการติดตาม และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	.992	.412
	ภายในกลุ่ม	345		
	รวม	349		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 46 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามอายุของชาวบ้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการเสนอความคิด ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการติดตาม และประเมินผล มีค่า Sig. = .615, .904, .778 และ .412

ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ชาวบ้านที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 2.2 ชาวบ้านที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) แตกต่างกัน

ตารางที่ 47 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามเพศของชาวบ้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ชาย		หญิง		t-test	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
1. ด้านการเสนอความคิด	4.20	.672	4.33	.695	348	.070
2. ด้านการร่วมตัดสินใจ	4.15	.726	4.25	.717	348	.178
3. ด้านการร่วมปฏิบัติ	4.21	.651	4.31	.631	348	.161
4. ด้านการติดตาม และประเมินผล	4.32	.526	4.35	.547	348	.592

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 47 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามเพศของชาวบ้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการเสนอความคิด ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการติดตาม และประเมินผล มีค่า Sig. = .070, .178, .161 และ .592 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ชาวบ้านที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 2.3 ชาวบ้านที่มีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) แตกต่างกัน

ตารางที่ 48 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามการศึกษาของชาวบ้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	F-Ratio	Sig.
1. ด้านการเสนอความคิด	ระหว่างกลุ่ม	5	1.671	.141
	ภายในกลุ่ม	344		
	รวม	349		
2. ด้านการร่วมตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	5	.700	.624
	ภายในกลุ่ม	344		
	รวม	349		
3. ด้านการร่วมปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	5	.162	.976
	ภายในกลุ่ม	344		
	รวม	349		
4. ด้านการติดตาม และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	5	.816	.539
	ภายในกลุ่ม	344		
	รวม	349		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 48 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามการศึกษาของชาวบ้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการเสนอความคิด ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการติดตาม และประเมินผล มีค่า Sig. = .141, .624, .976 และ .539 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ชาวบ้านที่มีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 2.4 ชาวบ้านที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) แตกต่างกัน

ตารางที่ 49 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามอาชีพของชาวบ้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	F-Ratio	Sig.
1. ด้านการเสนอความคิด	ระหว่างกลุ่ม	4	.121	.975
	ภายในกลุ่ม	345		
	รวม	349		
2. ด้านการร่วมตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	4	.743	.563
	ภายในกลุ่ม	345		
	รวม	349		
3. ด้านการร่วมปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	4	.134	.970
	ภายในกลุ่ม	345		
	รวม	349		
4. ด้านการติดตาม และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	1.133	.341
	ภายในกลุ่ม	345		
	รวม	349		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 49 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามอาชีพของชาวบ้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการเสนอความคิด ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการติดตาม และประเมินผล มีค่า Sig. = .975, .563, .970 และ .341 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ชาวบ้านที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 2.5 ชาวบ้านที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) แตกต่างกัน

ตารางที่ 50 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของชาวบ้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	F-Ratio	Sig.
1. ด้านการเสนอความคิด	ระหว่างกลุ่ม	5	1.165	.326
	ภายในกลุ่ม	344		
	รวม	349		
2. ด้านการร่วมตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	5	1.799	.112
	ภายในกลุ่ม	344		
	รวม	349		
3. ด้านการร่วมปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	5	.898	.483
	ภายในกลุ่ม	344		
	รวม	349		
4. ด้านการติดตาม และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	5	.906	.477
	ภายในกลุ่ม	344		
	รวม	349		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 50 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของชาวบ้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการเสนอความคิด ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการติดตาม และประเมินผล มีค่า Sig. = .326, .112, .483 และ .477 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ชาวบ้านที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 2.6 ชาวบ้านที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) แตกต่างกัน

ตารางที่ 51 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามสมาชิกในครอบครัวของชาวบ้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	F-Ratio	Sig.
1. ด้านการเสนอความคิด	ระหว่างกลุ่ม	2	4.992	.007*
	ภายในกลุ่ม	347		
	รวม	349		
2. ด้านการร่วมตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	.688	.503
	ภายในกลุ่ม	347		
	รวม	349		
3. ด้านการร่วมปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.821	.061
	ภายในกลุ่ม	347		
	รวม	349		
4. ด้านการติดตาม และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	2.081	.126
	ภายในกลุ่ม	347		
	รวม	349		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 51 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัวของชาวบ้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ด้านการเสนอความคิด มีค่า Sig. = .007 ซึ่งน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ชาวบ้านที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ด้านการเสนอความคิด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐาน 2.7 ชาวบ้านที่มีการทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าวที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) แตกต่างกัน

ตารางที่ 52 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามการทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว ของชาวบ้าน

การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	F-Ratio	Sig.
1. ด้านการเสนอความคิด	ระหว่างกลุ่ม	1	5.086	.025*
	ภายในกลุ่ม	348		
	รวม	349		
2. ด้านการร่วมตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	1	.638	.425
	ภายในกลุ่ม	348		
	รวม	349		
3. ด้านการร่วมปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	1	3.823	.051
	ภายในกลุ่ม	348		
	รวม	349		
4. ด้านการติดตาม และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1	5.666	.018*
	ภายในกลุ่ม	348		
	รวม	349		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 52 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำแนกตามการทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว ของชาวบ้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ด้านการเสนอความคิด และด้านการติดตาม และประเมินผล มีค่า Sig. = .025 และ .018 ซึ่งน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ชาวบ้านที่มีการทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ด้านการเสนอความคิด และด้านการติดตาม และประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของสองประชากร ด้วย การวิเคราะห์การถดถอย (regression analysis)

สมมติฐาน 3.1 องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวมีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ Regression Analysis วิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แล้วนำมาอ่านค่าเพื่อใช้ในการอภิปรายผลและนำเสนอผลการศึกษานี้ในรูปแบบตาราง

ตารางที่ 53 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวมีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	124.692	3	41.564	6.290	.000 (a)
Residual	.000	391	.000		
Total	124.692	394			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 53 พบว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงกับตัวแปร 3 ตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถสร้างสมการเส้นตรงได้ จึงทำการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุได้ ดังตารางที่ 54

ตารางที่ 54 แสดงค่าสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาชันนอกแก้ว

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	2.480	.297		8.346	.000
LONG1	-.108	.065	-.087	-1.653	.099
LONG2	-.194	.064	-.188	-3.047	.002
LONG3	.127	.051	.135	2.479	.014

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	1.000(a)	1.000	1.000	.00000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 54 พบว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาชันนอกแก้ว ประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม สามารถทำนายองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามได้ มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม สามารถทำนายองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามได้ ร้อยละ 1.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนข้างต้น สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์มาเขียนในรูปสมการได้ดังนี้

$$Y = 2.480 + (-.108) * X_1 + (-.194) * X_2 + .127 * X_3$$

(.099) (.002) (.014)

กำหนดให้ Y แทน องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว

 X₁ แทน ด้านสิ่งแวดล้อม

 X₂ แทน ด้านเศรษฐกิจ

 X₃ แทน ด้านสังคม

เมื่อพิจารณาสมการถดถอยเชิงซ้อนข้างต้น พบว่า เมื่อกำหนดให้ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม เท่ากับ 0 จะทำให้ องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ที่ 2.480 แต่เมื่อมีปัจจัยด้านต่างๆ ข้างต้นเข้ามาเกี่ยวข้อง จะให้ผลดังนี้

ถ้าด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น 1 ระดับ จะทำให้องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยรวม ลดลง .108

ถ้าด้านเศรษฐกิจ เพิ่มขึ้น 1 ระดับ จะทำให้องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยรวม ลดลง .194

ถ้าด้านสังคม เพิ่มขึ้น 1 ระดับ จะทำให้องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยรวมเพิ่มขึ้น .127

ดังนั้นสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม มีผลต่อ องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ถ้าปัจจัยด้านสังคม เพิ่มขึ้น จะทำให้องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้น แต่ถ้า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น จะทำให้องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวลดลง

สมมติฐาน 3.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ Regression Analysis วิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แล้วนำมาอ่านค่าเพื่อใช้ในการอภิปรายผลและนำเสนอผลการศึกษารูปตาราง

ตารางที่ 55 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ การมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	48.854	3	16.285	150.838	.000(a)
Residual	37.354	346	.108		
Total	86.208	349			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 55 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอก้าว มีความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงกับตัวแปร 3 ตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถสร้างสมการเส้นตรงได้ จึงทำการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณได้ ดังตารางที่ 56

ตารางที่ 56 แสดงค่าสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อนของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	1.065	.153		6.955	.000
LONG1	.373	.038	.441	9.866	.000
LONG2	.152	.039	.187	3.894	.000
LONG3	.222	.039	.261	5.763	.000

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.753(a)	.567	.563	.32857

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 56 พบว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว ประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม สามารถทำนายการมีส่วนร่วมของชุมชน ของผู้ตอบแบบสอบถามได้ มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม สามารถทำนายองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ของผู้ตอบแบบสอบถามได้ ร้อยละ 5.63 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนข้างต้น สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์มาเขียนในรูปสมการได้ดังนี้

$$Y = 1.065 + .373 * X_1 + .152 * X_2 + .222 * X_3$$

(0.000) (0.000) (0.000)

กำหนดให้ Y แทน องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว

X₁ แทน ด้านสิ่งแวดล้อม

X₂ แทน ด้านเศรษฐกิจ

X₃ แทน ด้านสังคม

เมื่อพิจารณาสมการถดถอยเชิงซ้อนข้างต้น พบว่า เมื่อกำหนดให้ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม เท่ากับ 0 จะทำให้ การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมอยู่ที่ 1.065 แต่เมื่อมีปัจจัยด้านต่าง ๆ ข้างต้นเข้ามาเกี่ยวข้อง จะให้ผลดังนี้

ถ้าด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น 1 ระดับ จะทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมเพิ่มขึ้น .373

ถ้าด้านเศรษฐกิจ เพิ่มขึ้น 1 ระดับ จะทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมเพิ่มขึ้น .152

ถ้าด้านสังคม เพิ่มขึ้น 1 ระดับ จะทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมเพิ่มขึ้น .222

ดังนั้นสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม มีผลต่อ การมีส่วนร่วมของชุมชน ถ้าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม เพิ่มขึ้น จะทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชน เพิ่มขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) 2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) และ 3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) โดยเก็บข้อมูลจาก กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำนวน 390 ราย และ ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 350 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้มาจัดทำเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ และนำเสนอในรูปแบบของตารางและนำเสนอข้อมูลในลักษณะบรรยายเชิงพรรณนา โดย สถิติที่ใช้จะใช้ การแจกแจงความถี่ สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติทดสอบเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ANOVA จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการศึกษาและมีข้อค้นพบ รวมทั้งข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท ส่วนใหญ่ใช้รถโดยสารประจำทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ชื่นชอบการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เดินทางมาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง/ปี มีงบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ส่วนใหญ่เดินทางมากับครอบครัว และญาติ มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมา ยัง เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) เพื่อพักผ่อน ทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จากเว็บไซต์ ส่วนใหญ่มักเดินทางไปท่องเที่ยวในวันเสาร์ – อาทิตย์ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง 1 วัน

ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่มีอายุ 20-30 ปี เป็นผู้ชาย มีการศึกษาระดับ ปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาทส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 2 คน และชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริการการท่องเที่ยว เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านที่พัก และด้านกิจกรรม ลำดับถัดมา คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเพล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเสนอความคิดเห็น และด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการร่วมตัดสินใจ ตามลำดับ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1. นักท่องเที่ยวที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่พัก แตกต่างกันในขณะที่ นักท่องเที่ยวที่มีอายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ด้านช่วงเวลาที่เดินทางมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านที่พัก และด้านกิจกรรม, ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ด้านลักษณะของการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบและด้านช่วงเวลาที่เดินทาง มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคม, ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี บ่งประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง แหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว และแหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสันหนอกว้าว มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก, ปัจจัยพฤติกรรมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี และด้านช่วงเวลาที่เดินทางท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว

2. ชาวบ้านที่มีอายุ เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ ชาวบ้านที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ด้านการ

เสนอความคิด แตกต่างกัน และชาวบ้านที่มีการทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนนอกแก้ว ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ด้านการเสนอความคิด และด้านการติดตามและประเมินผล แตกต่างกัน

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม มีผลต่อ องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ถ้าปัจจัยด้านสังคม เพิ่มขึ้น จะทำให้องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้น แต่ถ้า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น จะทำให้องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวลดลง และ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ถ้าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมเพิ่มขึ้น จะทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนเพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ที่มีต่อองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนนอกแก้ว พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรม โดยรูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสม เป็นด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยสถานที่จอดรถเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว มีความสำคัญมากที่สุด ลำดับถัดมา คือ ด้านที่พัก โดยสถานที่ตั้งของที่พักมีความสะอาด และมีความปลอดภัย เป็นด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด ด้านเส้นทางคมนาคม โดยการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการสม่ำเสมอ และมีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้สะดวก มีความสำคัญมากที่สุด ด้านการบริการการท่องเที่ยว โดยแผนพับข้อมูลมีคุณภาพ, ความชัดเจนและเนื้อหาครบถ้วน มีความสำคัญมากที่สุด และด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว โดยจุดชมวิวมีความสำคัญมากที่สุด

ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนนอกแก้ว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) พบว่า ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์ อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการติดตาม และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลค่าใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเสนอความคิด โดยการมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม มีความสำคัญมากที่สุด ลำดับถัดมา คือ ด้านการร่วมตัดสินใจ โดยมีโอกาสได้ลงมติในการเข้าร่วมประชุมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว มีความสำคัญมากที่สุด และด้านการร่วมปฏิบัติ โดยปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิงภรณ์ วงเวียน (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัด

ระยอง เพื่อศึกษา 1. สถานการณ์การท่องเที่ยวของเกาะเสม็ด 2. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะเสม็ด 3. สร้างยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง พบว่า 1. เกาะเสม็ดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความพร้อม ด้านทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและป่าไม้ มีความสวยงามและจุดเด่นในด้านหาดทรายขาวละเอียด น้ำทะเลใส มีอ่าวต่าง ๆ มากมาย และเป็นสัญลักษณ์ของวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณี มีความเหมาะสมของกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการทางการท่องเที่ยว การจัดการทางการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของเกาะเสม็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระศักดิ์ กราปัญญา (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน – บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ชุมชนขาดการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการจัดการป่าชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) ได้แก่ ด้านการติดตาม และประเมินผล ด้านการเสนอความคิด ด้านการร่วมตัดสินใจ และด้านการร่วมปฏิบัติ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปที่มีใช้คณะกรรมการชุมชนและสมาชิกกลุ่มต่างๆ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยเฉพาะขั้นตอนการวางแผนและการติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นที่มีผลต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ควรมีการจัดเวทีชาวบ้านประชุมและประชาพิจารณ์ เพื่อให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

2. ควรมีการจัดอบรมและกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้เห็นถึงการจัดการการท่องเที่ยวและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับท้องถิ่น หากไม่มีการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนให้เกิดความรักและร่วมกันดูแลรักษาสภาพแวดล้อม

3. ประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นควรมีหน่วยงานให้การสนับสนุนให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

4. ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรม โครงการที่เกิดจากการท่องเที่ยว เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ที่มีผลต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาเขาสันหนอกวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) เพื่อเข้าใจถึงความพอใจของทั้งทางร้านค้าและผู้ที่เป็นนักท่องเที่ยว
2. ในการเก็บตัวอย่างแบบสอบถามควรจะสัมภาษณ์ถึงหัวข้อที่สนใจและเข้าถึงรายละเอียดมากขึ้นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของชุมชน

รายการอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2555). “นโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย.” **วารสารการท่องเที่ยวและกีฬา** 8, 52 (สิงหาคม): 30 .
- การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน. (2554). **โครงการวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของเครือข่ายองค์กรชุมชนท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช**. เข้าถึงเมื่อ 3 เมษายน. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/SIAM1932/2011/03/27/entry-2>
- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). “การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี.” การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- คณิงภรณ์ วงเวียน. (2554). “การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- จิราเจตน์ อุดมศรี. (2547). “รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราภรณ์ ศรีคำ. (2548). “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนวชิรวิทย์ ระดับประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่.” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ. (2554). “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา.” ปัญหาพิเศษปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ณัฐนิชา หมั่นหนู. (2555). “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา เทศบาลตำบลทะเลน้อยและเทศบาลตำบลนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์. (2550). “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล่อมแรดวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). **บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- ธงชัย ภูวนาถวิจิตร. (2553). “ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ บนเส้นทางยุทธศาสตร์ R3A (เชียงราย - คุณหมิง).” *ดุชนิพนธ์ปริญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง*.
- บุญพา คำวิเศษณ์. (2554). “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา.” *รายงานการวิจัยปริญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชพฤกษ์*.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). **การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุษบา สิทธิการ และสิริวัฒนา ไจมา. (2552). **การพัฒนาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนความพร้อมของเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนในกลุ่มภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2544). “การวิจัยมีส่วนร่วมทางส่งเสริมการเกษตร.” ใน **ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยเพื่อการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 9. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช** สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์.
- ประชุม สุวดีถิ. (2551). **การตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- ประพันธ์พงษ์ ชินพงษ์. (2551). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ไพฑูรย์ พงศะบุตร. (2556). **ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. เข้าถึงเมื่อ 3 เมษายน. เข้าถึงได้จาก http://guru.sanook.com/enc_preview.php?id=1947
- ภราเดช พยัฒวิเชียร. (2543). **การวางแผนตลาดการท่องเที่ยว**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- ภราเดช พยัฒวิเชียร. (2544). “บ้านพักชุมชน Home Stay.” *อนุสาร อ.ส.ท.* 14, 10 (พฤษภาคม): 45 - 48.
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2541). **โครงการศึกษาแนวทางและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

- วิตติกา ทางชั้น. (2557). “การพัฒนาตัวชี้วัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีสานริมชายแดนโขงสู่ความยั่งยืน.” *ดัชนีนิพนธ์ปริญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวและบริการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- วิภาวี อินทราคม. (2553). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจบริโภคผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเกาะสีซัง จังหวัดชลบุรีของนักท่องเที่ยวชาวไทย.” *การศึกษานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- วีระศักดิ์ กราปัญญา. (2554). “รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน – บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่.” *วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต แขนงวิชาการจัดการการเกษตร (ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- ศรีพร สมบุญธรรม. (2536). “การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.” ใน *จลสารการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 1 (มีนาคม): 29-32.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติไทย. (2542). **รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนิน การเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติไทย.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2551). “ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง.” *วิทยานิพนธ์ปริญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*.
- สาระดีดี.คอม. (2556). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. เข้าถึงเมื่อ 3 เมษายน. เข้าถึงได้จาก http://www.saradd.com/index.php?option=com_content&view=article&id=220:ecotourism&catid=25:the-project&Itemid=72.
- อนุรักษ ปัญญาวัฒน์. (2539). **รายงานการวิจัยการประเมินโครงการปกป้องป่าไม้เมืองไทย เพื่อเร่งรัดฟื้นฟูต้นน้ำลำธารในส่วนของกรมป่าไม้**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน รพต. กรมป่าไม้.
- อภิรักษ์ จันตะนี. (2552). “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. *วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*.
- อรระนุช โกศล. (2556). “การจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.” *รัฐประศาสนศาสตร์ดุขฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล*. **วารสารการเมืองการปกครอง ประเด็นปัญหาปัจจุบันในอาเซียน** 4,1 (กันยายน 2556 – กุมภาพันธ์ 2557): 21.

- อิศิยา อุลิตผล. (2542). “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดแสดงของช้างเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวกรณีปางช้างแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ กับศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง.” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุมาพร นิลทวัก. (2553). “การสื่อสารที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกในเขตนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุษาวดี พูลพิพัฒน์. (2545). “การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์โดยชุมชนในประเทศไทย.” **จลสารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย** 21, 4 (ตุลาคม – ธันวาคม): 38-48.
- Buhalis, D. (2000). “Marketing the competitive destination in the future.” **Tourism Management**. 21,1:97-116.
- Cohen, J.M., and N.T. Uphoff, (1981). **Rural Development Participation: Concept and Measure For Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies**. New York: Cornell University Press.
- Fenell, D. A. (1999). **Ecotourism and Introduction**. London: Routledge.
- Pelasol, J. (2012). “Igcabugao: A Potential Tourist Destination in the Southern Part of Iloilo, Philippines.International.” **JPAIR Multidisciplinry Research is being certified for QMS ISO 9001:2008 by the Anglo Japanese American Registrars of the United Kingdom**. 8, March 2012: 90-97.
- Owen, R. E. and Other. (2000). “Sustainable Tourism Development in Walse: from Theory to Practice. In **Tourism Management To Wards the NEW millemnium**”. Edited by Chris Ryan and Stephen Page. Amsterdam: ElsevierScience.
- Putti [psecd.]. (1987). “Work values and organizational commitment: A study in the Asian context.” **Human Relations**. 4, 2: 275-288.
- William, E. (1976). “Electoral Participation in a Low Stimulus Election”. **Rural Development**. 4, 1: 111-124.
- World Tourism Organization. (1998). **Guide for local authorities on developing sustainable tourism**. Madrid, Spain: Author.
- Taro Yamane. (1967). **Statistics, An Introductory Analysis**, 2nd Ed., New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน
ที่มีผลต่อความยั่งยืน

ทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อทำการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

2. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ได้แก่

2.1 ชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกินกว่า 1 ปี จำนวน 400 คน

2.2 นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จำนวน 400 คน

3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ฉบับละ 2 ตอน ดังนี้

ฉบับที่ 1 สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

ฉบับที่ 2 สำหรับชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปริงเผล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกินกว่า 1 ปี

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

4. กรุณาพิจารณาและตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของการศึกษาวิจัย

5. คำตอบและความคิดเห็นของท่านจะถูกสงวนไว้เป็นความลับ โดยจะใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อเป็นการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นางสาวมาศศุภา นิมบุญจาช

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชุดที่ 1

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อทำการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง
---------------------------------	----------------------------------
2. อายุ

☐ 1. 18-20 ปี	☐ 4. 41-50 ปี
☐ 2. 20-30 ปี	☐ 5. 51 ปี ขึ้นไป
☐ 3. 31-40 ปี	
3. ระดับการศึกษาของท่าน

☐ 1. ประถมศึกษา	☐ 4. ปวช./ปวส.
☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ 5. ปริญญาตรี
☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี
4. ภูมิลำเนา

☐ 1. ภาคเหนือ	☐ 5. ภาคตะวันออก
☐ 2. ภาคกลาง	☐ 6. ภาคตะวันตก
☐ 3. ภาคใต้	☐ 7. กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
☐ 4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
5. อาชีพ

☐ 1. ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ 5. เกษตรกร
☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	☐ 6. นักเรียน/นักศึกษา
☐ 3. พนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน	☐ 7. อื่น ๆ ระบุ.....
☐ 4. รับจ้างทั่วไป	

6. รายได้ต่อเดือน
☐ 1. ไม่มีรายได้	☐ 4. 10,001 – 20,000 บาท
☐ 2. ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5. 20,001 – 30,000 บาท
☐ 3. 5,000 – 10,000 บาท	☐ 6. สูงกว่า 30,000 บาท
7. ยานพาหนะที่มาท่องเที่ยว
☐ 1. รถส่วนตัว	☐ 3. รถบัสของกลุ่มทัวร์/บริษัท
☐ 2. รถโดยสารประจำทาง	☐ 4. อื่นๆ ระบุ.....
8. ท่านชื่นชอบการท่องเที่ยวลักษณะใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ 1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	☐ 3. แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ
☐ 2. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	☐ 4. แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ
9. ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว / ปี
-		
--	--
☐ 1. 1 ครั้ง/ปี	☐ 3. 4-5 ครั้ง/ปี
☐ 2. 2-3 ครั้ง/ปี	☐ 4. มากกว่า 5 ครั้ง/ปี
10. งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง
-		
--	--
☐ 1. 1,000- 5,000 บาท	☐ 4. 15, 001-20,000 บาท
☐ 2. 5,001-10,000 บาท	☐ 5. 20,001-30,000 บาท
☐ 3. 10, 001-15,000 บาท	
11. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับใคร
-		
--	--
☐ 1. เดินทางมาคนเดียว	☐ 4. เดินทางมากับที่ทำงาน
☐ 2. เดินทางมากับครอบครัว และญาติ	☐ 5. อื่น ๆ ระบุ.....
☐ 3. เดินทางมากับเพื่อน	
12. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมายัง เขาสนั่นหนองบัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)
-		
--	--
☐ 1. พักผ่อน	☐ 3. การศึกษาดูงาน / ประชุมสัมมนา
☐ 2. เยี่ยมญาติ และ/หรือ ครอบครัว	☐ 4. อื่น ๆ ระบุ.....
13. ท่านทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขาสนั่นหนองบัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) จากแหล่งข้อมูลใด
☐ 1. ญาติ / เพื่อน / คนรู้จัก	☐ 5. หนังสือท่องเที่ยว
☐ 2. โทรทัศน์ / วิทยู	☐ 6. หน่วยงานภาครัฐ
☐ 3. เว็บไซต์	☐ 7. อื่นๆ ระบุ.....
☐ 4. บริษัทนำเที่ยว	

14. ช่วงเวลาใดที่ท่านมักเดินทางไปท่องเที่ยวโดยทั่วไป

1. จันทร์ – ศุกร์ 3. เสาร์ – อาทิตย์
 2. วันหยุดนักขัตฤกษ์ 4. อื่นๆ ระบุ

.....

15. ระยะเวลาของการมาท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง

1. 1 วัน 3. 3 วัน
 2. 2 วัน 4. มากกว่า 3 วันขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเขาสันหนอกวัว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว					
1.1 สถานที่ท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ					
1.2 จุดชมวิว					
1.3 กิจกรรมเดินป่า ปีนเขา					
1.4 ชื่นชมธรรมชาติ เช่น พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า					
2. ด้านเส้นทางคมนาคม					
2.1 เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง					
2.2 สภาพถนนมีความสะดวกสบายตลอดเส้นทาง					
2.3 มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการสม่ำเสมอ					
2.4 มีป้ายบอกทางตลอดเส้นทาง					
2.5 ป้ายบอกทางเข้าใจง่าย					
2.6 มีเส้นทางเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้สะดวก					
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
3.1 สถานที่จอดรถเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว					
3.2 จำนวนร้านอาหารและเครื่องดื่มเพียงพอ					
3.3 ห้องสุขาเพียงพอต่อการใช้งาน					

ด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ด้านที่พัก					
4.1 สถานที่ตั้งของที่พักมีความสะอาด และมีความปลอดภัย					
4.2 มีที่พักเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว					
4.3 ที่พักราคาเหมาะสม					
5. ด้านกิจกรรม					
5.1 รูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5.2 ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5.3 เจ้าหน้าที่/ผู้ดูแล ให้ความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วมกิจกรรมได้ดี					
5.4 ช่องทางการติดต่อเข้าร่วมกิจกรรม					
6. ด้านการบริการการท่องเที่ยว					
6.1 มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ / ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว					
6.2 มีข้อมูลสารสนเทศ หรือแผ่นพับที่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว					
6.3 แผ่นพับข้อมูลมีคุณภาพ, ความชัดเจนและเนื้อหาครบถ้วน					

ด้านความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านสิ่งแวดล้อม					
1.1 ท่านมีส่วนช่วยเกิดการปรับปรุง พัฒนาภูมิทัศน์ และ สภาพให้ดีขึ้น					
1.2 ท่านมีส่วนช่วยเกิดการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า					
1.3 ท่านมีส่วนช่วยทำให้เกิดการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน					
1.4 ท่านมีส่วนช่วยเกิดความตระหนักถึงการกำจัดของเสีย เช่น ขยะมูลฝอย					
1.5 ท่านมีส่วนช่วยให้มีการปรับปรุง แก้ไขมาตรการ ระเบียบ ตลอดจนกฎหมายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ ทรัพยากรทางธรรมชาติ					
2. ด้านเศรษฐกิจ					
2.1 ท่านมีส่วนช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างรายได้ให้กับ ประชาชน จังหวัด และประเทศ					
2.2 ท่านมีส่วนช่วยให้มีการสร้างรายอาชีพให้กับประชาชน และผู้ประกอบการ					
2.3 ท่านมีส่วนช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาให้มี สภาพแวดล้อมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว					
2.4 ท่านมีส่วนช่วยให้มีการลงทุน และการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น					
3. ด้านสังคม					
3.1 ท่านมีส่วนช่วยสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนใน พื้นที่					
3.2 ท่านมีส่วนช่วยกระตุ้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ชุมชน และเจ้าหน้าที่					
3.3 ท่านมีส่วนช่วยลดปัญหาความขัดแย้งของประชาชน นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสีย					

ชุดที่ 2

แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

เชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อทำการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีผลต่อความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว (อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสันหนอกว้าว(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. อายุ

☐ 1. 15-20 ปี	☐ 4. 41-50 ปี
☐ 2. 20-30 ปี	☐ 5. 50 ปี ขึ้นไป
☐ 3. 31-40 ปี	

2. เพศ

☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง

3. การศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษา	☐ 4. ปวช./ปวส.
☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ 5. ปริญญาตรี
☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ 1. ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ 5. เกษตรกร
☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	☐ 6. นักเรียน/นักศึกษา
☐ 3. พนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน	☐ 7. อื่น ๆ ระบุ.....
☐ 4. รับจ้างทั่วไป	

5. รายได้ต่อเดือน

☐ 1. ไม่มีรายได้	☐ 4. 10,001 – 20,000 บาท
☐ 2. ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5. 20,001 – 30,000 บาท
☐ 3. 5,000 – 10,000 บาท	☐ 6. สูงกว่า 30,000 บาท

6. สมาชิกในครอบครัว.....คน
7. ท่านทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขาสนหนอกว้าว(อุทยานแห่งชาติเขาแหลม) หรือไม่
1. ทราบ
2. ไม่ทราบ
- หากท่านทราบ ทราบจากแหล่งใด โปรดระบุ
-

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของชาวบ้านในเขตพื้นที่ตำบลปรางค์พล อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เกินกว่า 1 ปี

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การมีส่วนร่วมของชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านการเสนอความคิดเห็น					
1.1 มีโอกาสได้ร่วมประชุมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว					
1.2 มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม					
1.3. มีโอกาสได้เสนอโครงการ หรือกิจกรรม					
2. ด้านการร่วมตัดสินใจ					
2.1 มีโอกาสได้ลงมติในการเข้าร่วมประชุมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว					
2.2 มีโอกาสได้ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว					
3. ด้านการร่วมปฏิบัติ					
3.1 ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว					
3.2 ท่านได้มีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อสมทบทุนในการ ดำเนินกิจกรรม					
3.3 ท่านได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว					

การมีส่วนร่วมของชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.4 ท่านได้มีโอกาสเป็นคณะกรรมการจัดงาน หรือกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว					
3.5 ท่านปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว					
4. ด้านการติดตาม และประเมินผล					
4.1 ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลค่าใช้จ่ายในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน					
4.2 ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในกิจกรรม/โครงการสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน					
4.3 หน่วยงานของรัฐแต่งตั้ง หรือมอบหมายให้ท่านเป็นผู้ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการจัดการการท่องเที่ยว					
4.4 ท่านร่วมกับภาครัฐติดตามความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน					
4.5 ติดตามกิจกรรม / โครงการ และหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง					

ด้านความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านสิ่งแวดล้อม					
1.1 ท่านมีส่วนช่วยทำให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาภูมิทัศน์ และสภาพให้ดีขึ้น					
1.2 ท่านมีส่วนช่วยทำให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า					
1.3 ท่านมีส่วนช่วยทำให้เกิดการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน					
1.4 ท่านมีส่วนช่วยทำให้เกิดความตระหนักถึงการกำจัดของเสีย เช่น ขยะมูลฝอย					
1.5 ท่านมีส่วนช่วยทำให้มีการปรับปรุง แก้ไขมาตรการระเบียบ ตลอดจนกฎหมายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติ					
2. ด้านเศรษฐกิจ					
2.1 ท่านมีส่วนช่วยทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีการสร้างรายได้ให้กับประชาชน จังหวัด และประเทศ					
2.2 ท่านมีส่วนช่วยทำให้มีการสร้างรายอาชีพให้กับประชาชน และผู้ประกอบการ					
2.3 ท่านมีส่วนช่วยทำให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาให้มีสภาพแวดล้อมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว					
2.4 ท่านมีส่วนช่วยทำให้มีการลงทุน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น					
3. ด้านสังคม					
3.1 ท่านมีส่วนช่วยสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่					
3.2 ท่านมีส่วนช่วยกระตุ้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ชุมชน และเจ้าหน้าที่					
3.3 ท่านมีส่วนช่วยลดปัญหาความขัดแย้งของประชาชน นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสีย					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล ที่อยู่	นางสาวมาศศุภา นิมบุญจาช 655 ม.12 ถ.พุทธมณฑลสาย 3 แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กทม. 10170
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2554	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2557	ศึกษาต่อปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2554 - 2556	เจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาด บจ.รีเจนเนอร์เทค
พ.ศ. 2556 - 2557	เจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาด บจ.ซิลเวอร์ ไลน์ เทคโนโลยี
พ.ศ. 2557 - ปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่อบรมระบบงานสนับสนุนการขาย บริษัท นำยุค จำกัด 14 อาคารแสงโสม ถ.วิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กทม. 10190

